

Transitieplan Synthomer Middelburg B.V.

Wet toekomst pensioenen

24 November 2024 | Synthomer Middelburg B.V.

Transitieplan

Voorwoord

Uiterlijk 1 januari 2028 moeten ingrijpende keuzes gemaakt zijn in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Deze keuzes moeten op grond van artikel 150d Pensioenwet worden vastgelegd in een transitieplan. Het transitieplan bevat de verantwoording van Synthomer Middelburg B.V. (in het vervolg Synthomer) hoe wordt omgegaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in Pensioenkring Eastman en waarom sprake is van een evenwichtige overstap hiernaartoe.

Het transitieplan omvat dan ook de (argumentatie van) het verzoek tot invaren inclusief de onderbouwing hiervan en de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie voor alle rechthebbenden (gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden) van Synthomer.

Het transitieplan dient wettelijk uiterlijk 1 januari 2025 afgerond te zijn. Dit betekent dat de noodzakelijke stappen zijn gezet en zijn afgerond. Het transitieplan moet door Synthomer aan de pensioenuitvoerder gestuurd worden. Deze stelt het transitieplan op zijn website beschikbaar.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
	1.1. Voor wie is dit transitieplan?	5
	1.2. Aanleiding en doel transitieplan	5
	1.3. Afstemming met Eastman	6
	1.4. Opdracht aan Stap	6
	1.5. Juridisch kader	6
	1.6. Algemene gegevens van dit transitieplan	7
2.	Verantwoordelijkheden, medezeggenschap en hoorrecht	8
	2.1. Partijen betrokken bij wijziging van de arbeidsvoorwaarde pensioen	8
	2.2. Toelichting en verantwoording op doorlopen proces	8
	2.3. Vereniging van gewezen deelnemers en/of pensioengerechtigden en hoorrecht	9
	2.4. Geen gebruik gemaakt van de onafhankelijke transitiecommissie	9
3.	Doelstellingen en maatstaven	9
	3.1. Doelstellingen evenwichtige transitie en maatstaven	9
	3.2. Verkende financiële en economische scenario's	10,11,12
	3.3. In welke situatie gelden de afspraken uit transitieplan zonder meer en is geen nadere besluitvorming nodig.....	13
	3.4. In welke situatie is de financiële positie van het pensioenfonds/kring zodanig dat de afspraken uit het transitieplan niet meer toereikend zijn en is nadere besluitvorming nodig.....	14
	3.5. Toetsen evenwichtigheid en bandbreedtes	14
4.	Contractkeuze en inrichting nieuwe pensioenregeling	17
	4.1. Flexibele premieregeling	17,18
	4.2. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan contractkeuze en inrichting pensioenregeling.....	19
	4.3. Vergelijking huidige en nieuwe pensioenregeling.....	20

5.	Omgaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten	22
5.1.	Verzoek tot invaren	22
5.2.	Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan besluit om in te varen.....	22,23
6.	Risicodelingsreserve	24
6.1.	Risicodelingsreserve	24
6.2.	Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan risicodelingsreserve	24
6.3.	Initiële vulling risicodelingsreserve	25
6.4.	Vul- en uitdeelregels risicodelingsreserve	25
6.5.	Gewenste en maximale omvang risicodelingsreserve	26
7.	Inzicht in transitie-effecten en verantwoording evenwichtige transitie	27
7.1.	Toelichting per deelnemersgroep en leeftijdscohort	27
7.2.	Vervangingsratio.....	27
7.3.	Verantwoording evenwichtige transitie	31
8.	Ondertekening Transitieplan	32
9.	Bronnen	33
10.	Bijlagen	33
10.1.	Toelichting gehanteerde uitgangspunten	33
10.2.	Bandbreedtes	36
10.3.	Netto profijt	37
10.4.	Overeenkomst Eastman en Synthomer t.a.v. invaren	38
10.5.	Begrippenlijst	38,39,40

1. Inleiding

Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen (hierna: Wtp) in werking getreden. Daarom hebben de werknemersvertegenwoordiging (de OR en vakvereniging FNV) en Synthomer (hierna: sociale partners) een keuze gemaakt over het overdragen van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in Pensioenkring Eastman naar de Multi-client FPR Pensioenkring bij STAP. Dit transitieplan bevat geen afspraken over de pensioenregeling waarin de pensioenopbouw plaatsvindt. De pensioenopbouw van de medewerkers van Synthomer vindt plaats bij een andere pensioenuitvoerder, Be Frank. Dit transitieplan heeft alleen betrekking op de tot en met 31 december 2022 opgebouwde (premielvrije) pensioenaanspraken en -rechten in Pensioenkring Eastman van Synthomer.

1.1. Voor wie is dit transitieplan?

Het transitieplan is gericht aan twee groepen. Enerzijds biedt het rechthebbenden inzicht in de samenhang tussen de verschillende keuzes. Dit brengt mee dat de afwegingen die tot de keuzes hebben geleid volledig en transparant weergegeven moeten worden. Zo moet duidelijk worden wat de voor- en nadelen van de gemaakte keuzes zijn.

Anderzijds vormt het transitieplan de basis voor de besluitvorming binnen het pensioenfonds over de opdrachtaanvaarding en de acceptatie van het invaarverzoek. Het transitieplan is daarmee een informatiebron voor de benodigde onderbouwingen in het implementatieplan dat het pensioenfonds moet opstellen en indienen bij de toezichthouders DNB en AFM. Het pensioenfonds zal een implementatieplan opstellen. De technische uitwerking van wat sociale partners met de pensioenregeling en invaren beogen en de uitvoerbaarheid daarvan is relevant voor de onderbouwing van het pensioenfonds in dat implementatieplan.

1.2. Aanleiding en doel transitieplan

De Wet toekomst pensioenen (hierna: Wtp) is op 1 juli 2023 in werking getreden.

De aanpassing van de pensioenregeling en het verzoek tot invaren is op 11 november 2024 tussen Eastman en de ondernemingsraad overeengekomen. De leden van de FNV hebben ingestemd met de aanpassing van de pensioenregeling en het verzoek tot invaren.

Dit transitieplan is een vastlegging van:

- De gemaakte keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenregeling

- De wijze waarop omgegaan wordt met de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten
- De verantwoording van sociale partners waarom sprake is van een evenwichtige transitie.

1.3. Afstemming met Eastman

Per 1 April 2022 is een bedrijfsonderdeel van Eastman verkocht aan Synthomer, waaronder de fabriek in Middelburg. De werknemers die op dat moment in dienst waren bij Eastman Chemical Middelburg BV, zijn op 1 April 2022 uit dienst getreden bij Eastman en in dienst getreden bij Synthomer. Daarna heeft Synthomer nog tot en met 31 december 2022 pensioen opgebouwd in de Pensioenkring Eastman. De opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten tot en met 31 december 2022 van de Synthomer populatie, zijn in Pensioenkring Eastman bij Stap achtergebleven. In het voortraject heeft afstemming plaatsgevonden met Eastman. Ten behoeve van een gelijke behandeling van alle actieve, gewezen en pensioengerechtigde deelnemers zijn er tussen Synthomer en Eastman afspraken gemaakt. Deze afspraken zijn door elk van de bedrijven besproken met de sociale partners. Synthomer en Eastman hebben elk in hun transitieplan deze afspraken opgenomen en Stap hierover geïnformeerd (zie bijlage 10.4). Hiermee hopen we het bestuur van Stap in de gelegenheid te stellen om de transitieplannen verder separaat van elkaar te beoordelen.

1.4. Opdracht aan Stap

Synthomer geeft met dit transitieplan opdracht aan Stap om de gewijzigde pensioenregeling vanaf 1 januari 2026 uit te gaan voeren. Synthomer verzoekt Stap in dit verband om de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in Pensioenkring Eastman bij Stap in te varen in de Multi Client Kring (MCK) Flexibele Premie Regeling (FPR) als collectief Synthomer op basis van artikel 150m Pensioenwet in de nieuwe flexibele premieregeling met risicodelingsreserve.

Synthomer verzoekt Stap tevens het transitieplan door middel van publicatie op zijn website beschikbaar te stellen aan de rechthebbenden conform artikel 150d lid 3 Pensioenwet.

1.5. Juridisch kader

Dit transitieplan is opgesteld op basis van de bekende wet- en regelgeving per 1 oktober 2024. Het politieke landschap is na de parlementaire behandeling en het aannemen van de Wtp sterk veranderd. Op basis van het regeerakkoord en het debat daarover in de Tweede Kamer, is de verwachting dat de Pensioenwet niet op korte termijn aangepast zal worden.

Sociale partners en het pensioenfonds hebben te maken met deadlines die in de wet zijn verankerd en die gehaald moeten worden. Het is echter nog altijd mogelijk dat na het vaststellen

van dit transitieplan en vóór de transitiedatum materiële wijzigingen in de wet- en regelgeving plaatsvinden. Indien dergelijke eventuele wijzigingen in wet- en regelgeving (significante) impact hebben op de (voorgenomen) Wtp-transitie, treden sociale partners hierover zo spoedig mogelijk in overleg en informeren zij Stap hierover. Zij maken dan eerst procesafspraken over het eventueel aanpassen van het transitieplan en informeren de pensioenuitvoerder hierover. Dit wordt verder uitgewerkt in paragraaf 3.4.

1.6. Algemene gegevens van dit transitieplan

Transitieplan	
Transitieplan is opgesteld voor	Synthomer Middelburg B.V.
Op welke pensioenregeling ziet het transitieplan?	Flexibele Premiereregeling (FPR) met risicodelingsreserve
Zijn er andere transitieplannen opgesteld?	Ja, zie toelichting in paragraaf 1.3 over Eastman
Transitiedatum (per welke datum gaat de nieuwe pensioenregeling gelden)	1-1-2026
Partijen betrokken bij de wijziging van de pensioenregeling (tezamen: sociale partners)	
Werkgevers	Synthomer Middelburg B.V.
Werknemersvertegenwoordiging	OR en FNV
Pensioenuitvoerder(s)	Stap voor wat betreft de pensioenen van Synthomer Middelburg B.V. opgebouwd tot en met 31 december 2022
Naam pensioenuitvoerder huidige pensioenregeling	BeFrank
Naam pensioenuitvoerder nieuwe pensioenregeling	BeFrank

---

2. Verantwoordelijkheden, medezeggenschap en hoorrecht

Dit transitieplan is de vastlegging van wat sociale partners zijn overeengekomen over de nieuwe pensioenregeling en het invaren van de reeds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten.

Het wijzigen van de pensioenregeling betreft het wijzigen van een arbeidsvoorwaarde, en werkt door in de rechtsverhouding van gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. De transitie naar een nieuwe pensioenregeling vereist overleg en instemming van verschillende partijen. In dit hoofdstuk wordt het gevolgde proces en de wijze waarop de verschillende partijen zijn betrokken bij de besluitvorming toegelicht.

2.1. Partijen betrokken bij wijziging van de arbeidsvoorwaarde pensioen

Partij	Aard betrokkenheid (instemming of advies)
Werkgever	Besluitvorming
Ondernemingsraad	Instemming
FNV	Onderhandelingsresultaat
Individuele werknemers	Instemming langs de weg van: • Individuele instemming van de werknemers (brief met negatieve optie)

2.2. Toelichting en verantwoording op doorlopen proces

De werkgever heeft een pensioenwerkgroep ingesteld, met vertegenwoordigers vanuit de werknemers (FNV en ondernemingsraad) en de werkgever. De pensioenwerkgroep heeft onderzocht wat naar verwachting de consequenties zijn van overdracht van de opgebouwde pensioenen bij STAP naar een pensioenregeling in het nieuwe pensioenstelsel. Hierbij zijn te bereiken pensioen, risico's en (on)zekerheden door de werkgroep in het onderzoek betrokken.

De aanpassing van de pensioenregeling is op 11 november 2024 tussen Eastman en de ondernemingsraad overeengekomen. De leden van de FNV hebben ingestemd met de aanpassing van de pensioenregeling.

De medewerkers van Synthomer zijn in door middel van een video en een presentatie geïnformeerd over de overdracht van de opgebouwde pensioenen naar het nieuwe

pensioenstelsel bij Stap. De medewerkers hebben een brief ontvangen waarin ze gevraagd zijn akkoord te gaan met de voorgestelde wijzigingen (via een negatieve optie).

2.3. Vereniging van gewezen deelnemers en/of pensioengerechtigden en hoorrecht

Ingevolge artikel 150g van de Pensioenwet stellen sociale partners een vereniging van pensioengerechtigden (respectievelijk een vereniging van gewezen deelnemers), die een representatief gedeelte van de gepensioneerden vertegenwoordigen, in de gelegenheid om een oordeel uit te spreken over het transitieplan. Zij moeten bedoelde verenigingen 'horen'. Er hebben zich geen verenigingen van pensioengerechtigden en/of gewezen deelnemers gemeld bij Synthomer.

2.4. Geen gebruik gemaakt van de onafhankelijke transitiecommissie

Op basis van artikel 150h Pensioenwet is door de overheid een onafhankelijke transitiecommissie ingesteld. Deze transitiecommissie heeft tot taak te bemiddelen tussen partijen en/of partijen bindend te adviseren die een pensioenregeling sluiten, indien deze partijen daartoe gezamenlijk een verzoek doen. Sociale partners hebben geen aanleiding c.q. noodzaak gezien van de mogelijkheid gebruikt te maken.

3. Doelstellingen en maatstaven

3.1. Doelstellingen evenwichtige transitie en maatstaven

Sociale partners streven een evenwichtige transitie na, met oog voor de belangen van elk van de onderkende groepen deelnemers en de verschillende leeftijdscohorten. Zij zijn van mening dat sprake is van een evenwichtige transitie wanneer voldaan is aan de volgende kwalitatieve doelstellingen:

1. Vullen van minimaal vereist eigen vermogen (MVEV, wettelijke verplichting)
2. Vullen van de buffer voor de operationele reserve (wettelijke verplichting)
3. Het zoveel mogelijk voorkomen van dalingen van ingegane uitkeringen door middel van het toevoegen van een risicodelingsreserve. Deze reserve voor de collectieve uitkeringsfase wordt gevuld op moment van transitie vanuit het persoonlijke pensioenkapitaal van de op dat moment pensioengerechtigden. Deelnemers die na transitiedatum met pensioen gaan, kopen zich op dat moment in vanuit hun beschikbare persoonlijke pensioenkapitaal.
4. Verdeling van de buffers bij invaren zoveel mogelijk in lijn met de wettelijke standaardmethode voor invaren met een spreidingsperiode van 10 jaar.

De wijzigingen in de pensioenregeling zijn getoetst aan de mate waarin zij bijdragen aan deze kwalitatieve doelstellingen aan de hand van volgende kwantitatieve maatstaven:

- Verwachte pensioenuitkering (over de uitkeringsduur) in 'slecht weer' (5% percentiel), de 'mediaan' (50% percentiel) en 'goed weer' (95% percentiel).
- Eerste reële uitkering (op de pensioenrichtleeftijd)
- Kans en omvang van verlagingen en verhogingen/ontwikkeling koopkracht
- Netto profijt

Sociale partners hebben voor het beoordelen van de evenwichtigheid van de transitie gekeken naar zowel kwalitatieve als kwantitatieve analyses. De bovenstaande kwalitatieve doelstellingen en kwantitatieve maatstaven zijn getoond in de volgorde van prioriteit. In hoofdstuk 7 wordt toegelicht hoe deze doelstellingen en maatstaven zijn behaald.

3.2. Verkende financiële en economische scenario's

Verschillende positieve en negatieve, financiële en economische scenario's zijn verkend. Daarin zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De door de Nederlandsche Bank (DNB) beschikbaar gestelde scenariosets 2024Q3 (juni 2024)
- FPR: Lifecycle gehanteerd beginnend bij 95% zakelijke waarden en vanaf leeftijd 30 aflopend naar circa 37% zakelijke waarden op leeftijd 68. Renteafdekking startend op 0% en vanaf leeftijd 48 oplopend naar 100% op leeftijd 68.
- De Bestemmingsreserve Indexatie Middellood (BIM) is niet meegenomen in de berekeningen.

De volgende algemene uitgangspunten:

Te hanteren algemene uitgangspunten	
Moment van overgang naar flexibele premieregeling met risicodelingsreserve	1 januari 2026
Deelnemersbestand	Bestand per ultimo 2023
Jaarlijkse bestandsontwikkeling:	
- Bestandsverloop	Van 12% (20-24jr) tot 0,05% (60-67 jr)
- Bestandsontwikkeling	Aantal actieven blijft over de tijd constant
- Gemiddelde leeftijd nieuwe instroom	Rond 32 jaar
- Gemiddeld salaris nieuwe instroom	Gebaseerd op salarisverdeling van de huidige actieve populatie
- Jaarlijkse loonstijging	Conform looninflatie uit scenarioset
- Carrièrestijging	0,5%

Beleggingsbeleid/renteafdekking basisregeling	Conform lifecycle beleggen
Financiële situatie pensioenfonds basisregeling	105%, 115%, 125% en 140% (actuele dekkingsgraad)
ALM scenario's	DNB-scenario's (2.000 scenario's) 2024Q3
Projectierendement en spreiding	RTS zonder op- en/of afslag, 3 jaar

Toelichting indexatie

Bij invaren worden de buffers (behoudens de operationele reserve, RDR en MVEV) bij aanvang direct toebedeeld aan de persoonlijke pensioenvermogens van alle deelnemers. Onder het FTK blijft er altijd geld in buffers achter dat niet gebruikt kan worden voor indexatie. De hoogte van de toekomstige rendementen is per definitie onzeker maar moet passend zijn bij de risicohouding.

Toelichting Pensioenopbouw over het verleden

Bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel worden de opgebouwde pensioenen ingevaren in de nieuwe pensioenregeling (zie hoofdstuk 5). Aangezien in het nieuwe pensioenstelsel het partner- en wezenpensioen tot aan de pensioendatum op risicobasis moet worden verzekerd, worden deze berekeningen buiten het ALM model berekend.

Opgebouwde partnerpensioenen (indien aanwezig) worden ingevaren in de nieuwe FPR-regeling en worden een apart deelvermogen van het individuele pensioenvermogen. Bij overlijden vóór de pensioendatum ontstaat er een partnerpensioen als onderdeel van de collectieve uitkeringsfase en wordt het partnerpensioen zodoende een variabele uitkering. Op de pensioendatum wordt het totaal beschikbare kapitaal naar keuze van de deelnemer aangewend voor een ouderdomspensioen in combinatie met partnerpensioen of alleen voor ouderdomspensioen.

Uitgangspunten flexibele pensioenregeling	
Premiebeleid/-hoogte	n.v.t.
Beleggingsbeleid/renteafdekking	Conform lifecycle beleggen
Afwijkend beleggingsbeleid pensioengerechtigden	Nee, wel rekeninghouden met 1 collectieve lifecycle
Instroom in collectiviteit pensioengerechtigden	Ja, in collectieve uitkeringsfase

Risicodelingsreserve	Ja, met als doel het beperken van het risico op het verlagen van de uitkeringen van de pensioengerechtigden door gerichte inzet van de reserve. Hoogte van de RDR wordt beperkt gehouden ter voorkoming van buffers.
Uitkering	Variabel, met shoprecht voor vaste uitkering
Periode schokken/rendementen dempen	Periode van 3 jaar in collectieve uitkeringsfase
Invaren	Ja, met gerichte toebedeling van 5% en het restant o.b.v. 10 jaar spreiding (conform wettelijke default voor standaardmethode)
Reserve operationele kosten	1% van het vermogen, vullen vanuit invaren
Reserve MVEV	1% van het vermogen, vullen vanuit invaren

Risicodelingsreserve – technische invulling

Vullen	- Initiële storting op transitiedatum van 3% van vermogen pensioengerechtigden - Bij pensionering 3% van persoonlijk pensioenvermogen
Uitdelen	Conform "Ortec"-methode, d.w.z. alleen ter voorkomen van verlaging van de lopende uitkeringen in het betreffende jaar.
Maximale RDR	5%, daarboven uitkeren aan pensioengerechtigden
Maximum uitdelen	Maximaal 25% van de reserve uitkeren in één jaar
Spreiden van behaalde beleggingsrendementen	Een spreidingsperiode van drie jaar in collectieve uitkeringsfase
Collectieve uitkeringsfase	Ja

De hierboven genoemde kenmerken van de technische invulling van de risicodelingsreserve moeten nog definitief worden vastgesteld door het pensioenfonds. De vermelde kenmerken zijn daarom als werkhypothese gehanteerd bij de benodigde berekeningen.

3.3. In welke situatie gelden de afspraken uit transitieplan zonder meer en is geen nadere besluitvorming nodig

De dekkinggraad van het pensioenfonds/kring bedroeg op 30 augustus 2024 120,9%.

De keuzes en berekeningen in dit transitieplan zijn gebaseerd op een dekkinggraad van 105%, 115%, 125% en 140%. De 105% dekkinggraad is afgeleid van de dekkinggraad die sociale partners minimaal nodig denken te hebben om te kunnen invaren.

Als op 31 december 2025 de dekkinggraad van de Pensioenkring Eastman minimaal 105% bedraagt, gelden de in dit transitieplan gemaakte afspraken over de doelstellingen, voorrangregels en maatstaven en vindt geen nadere besluitvorming plaats. Binnen deze bandbreedtes zijn goed en slecht weer scenario's uitvoerig verkend en beoordeeld door sociale partners.

Sociale partners hebben met het pensioenfonds afgestemd dat er zes maanden voor de transitiedatum (d.w.z. uiterlijk op 1 juli 2025) een eerste toets zal plaatsvinden naar de actuele politieke- en marktomstandigheden (o.a. dekkinggraad van de pensioenkring, actuele rente(verwachting)) op dat moment.

Als op dit eerste toetsingsmoment van 1 juli 2025 de dekkinggraad van de pensioenkring lager is dan 105%, of de verwachting is dat de dekkinggraad per 31 december 2025 onder de 105% zit, treden sociale partners met elkaar in overleg over passende maatregelen.

Vervolgens is drie maanden voor de transitiedatum (d.w.z. uiterlijk op 1 oktober 2025) het definitieve Go/No Go moment en wordt door sociale partners en het pensioenfonds een gezamenlijk besluit genomen over het al dan niet ongewijzigd doorzetten van de transitie, inclusief invaren, of vindt er een aanpassing plaats of wordt de transitie uitgesteld (zie ook paragraaf 3.4).

Bij een dekkinggraad van circa 105% zijn de aanwezige buffers voldoende om de wettelijke buffers en de RDR volledig te financieren. Gegeven deze situatie zijn sociale partners van mening dat ook bij een hogere dekkinggraad dan 105% de transitie, inclusief het verdelen van de buffers evenwichtig is. Mocht de situatie zich voordoen dat drie maanden voor de transitiedatum (d.w.z. uiterlijk op 1 oktober 2025) de actuele dekkinggraad hoger is dan 140% (maximale bandbreedte

dekkingsgraad) zullen sociale partners en het pensioenfonds gezamenlijk een besluit nemen over het al dan niet ongewijzigd doorzetten van de transitie of dat er een aanpassing plaats dient te vinden.

3.4. In welke situatie is de financiële positie van het pensioenfonds/kring zodanig dat de afspraken uit het transitieplan niet meer toereikend zijn en is nadere besluitvorming nodig

Als in de periode voor 31 december 2025 (uiterlijk per 1 oktober 2025) de dekkingsgraad van de pensioenkring lager is dan 105% of de politieke en/of markomstandigheden ingrijpend gewijzigd zijn, nemen sociale partners en het pensioenfonds een gezamenlijk besluit over het vervolg. Mogelijk worden er dan opnieuw berekeningen gemaakt omtrent de verwachte pensioenuitkeringen. Indien sociale partners en/of het pensioenfonds van mening zijn dat deze uitkomsten niet als evenwichtig kunnen worden beschouwd, treden sociale partners daarover met elkaar in overleg om eventueel nadere afspraken te maken en/of het transitieplan daarop aan te passen. Er wordt in die situatie géén extra premie of compensatie betaald door de werkgever. Sociale partners zullen zich in die situatie, samen met de pensioenuitvoerder beraden op de mogelijkheden en de vereiste maatregelen. Dit zou een andere verdeling van het vermogen kunnen behelzen, of uitstel van invaren.

3.5. Toetsen evenwichtigheid en bandbreedtes

De evenwichtigheid wordt in dit transitieplan in eerste instantie beoordeeld op basis van het verwachte pensioen (mediaan verwacht pensioen: gemiddelde uitkering over uitkeringsperiode, overlevingskans gewogen) daarbij wordt ook gekeken naar slecht weer scenario (5%-percentiel)

Bij de beoordeling van de kwantitatieve analyses hebben sociale partners gekeken naar de uitkomsten op het 50%-percentiel en hebben daarmee vastgesteld dat de resultaten voor alle deelnemers positief zijn.

Daarnaast kijken sociale partners en het pensioenfonds ook naar de delta netto profijt (zie bijlage 10.3). Dat is uiteraard een andere eenheid en dient ook op een andere manier beoordeeld te worden. Een negatief delta netto profijt kan acceptabel zijn. Zeker bij een voldoende hoog verwacht pensioen. Bij de beoordeling van analyses en resultaten hebben sociale partners vooral waarde toegekend aan de uitkomsten van de vervangingsratio's.

Gehanteerde bandbreedtes

Sociale partners zijn van mening dat het transitieplan in totaliteit evenwichtig is. Aangezien het transitiemoment pas op 1 januari 2026 is gepland, is besloten om bandbreedtes te hanteren bij de

beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie als geheel. Binnen de hieronder genoemde bandbreedtes is de transitie evenwichtig en is geen nadere besluitvorming meer nodig. Buiten deze bandbreedtes betekent niet dat de transitie niet meer evenwichtig is, maar vraagt mogelijk om een nieuwe beoordeling en aangepaste besluitvorming.

Dekkingsgraad op transitiedatum	Bandbreedte
Dekkingsgraad op transitiedatum waarop geen nadere besluitvorming meer nodig is en het transitieplan volstaat	105% tot 140%

Doelstellingen evenwichtige transitie	Bandbreedte/randvoorwaarden
Vullen van minimaal vereist eigen vermogen (wettelijk verplichte reserve)	MVEV: 1% van het vermogen. Hiervoor geldt geen bandbreedte
Vullen van buffer voor operationele reserve (wettelijk verplichte reserve)	ROR: 1% van het vermogen. Hiervoor geldt geen bandbreedte
Het stabiliseren van ingegane uitkeringen door middel van het toevoegen van een reserve. Deze reserve wordt (alleen) gevuld vanuit het persoonlijke pensioenkapitaal van de pensioengerechtigden op de transitiedatum. Deelnemers die na transitiedatum pensioneren, kopen zich op dat moment in vanuit hun beschikbare persoonlijke pensioenkapitaal.	Door het pensioenfonds is onderzocht dat de kans van korten lager wordt bij de inzet van een risicodelingsreserve. Zolang de risicodelingsreserve goed gevuld is, geeft deze een verlaging van de kans op een nominale korting. Als (voorlopige) richtlijn is in afstemming met het pensioenfonds een percentage van 3% van het opgebouwde pensioenkapitaal als dotatie aan de reserve vastgesteld. De bandbreedtes zijn in termen van kans op korten en omvang van korten: Kans: tussen 0%% en 14,3%% Omvang: tussen 0% en 5% Zie bijlage 11.2. Beoogd wordt de koopkracht zo goed als mogelijk bij te houden. De mate van

koopkrachtbehoud dient zich in de mediaan tussen de 80% en 100% te bevinden.

Onder evenwichtigheid wordt verstaan een verwacht pensioenresultaat (mediaan) voor alle leeftijden dat tenminste gelijk is aan het verwachte pensioenresultaat onder het huidige FTK-stelsel. Volgens de optiek van sociale partners is een gelijkmatig verdeelde lijn het meest wenselijk, maar waarbij wel rekening dient te worden gehouden met het verschil aan risico. Gezien het risicovollere beleggingsbeleid voor jongere deelnemers, maar ook de onzekerheden in verwacht rendement en mogelijke slecht weer scenario's wordt een minder gelijke lijn billijk bevonden.

Verwacht pensioen (mediaan) na transitie uitgaande van een volledige diensttijd bij Synthomer dient per leeftijdscohort minimaal gelijk te zijn aan verwacht pensioen (mediaan) voor transitie.

4. Contractkeuze en inrichting nieuwe pensioenregeling

4.1. Flexibele premieregeling met risicodelingsreserve

Sociale partners hebben gekozen voor de flexibele premieregeling met risicodelingsreserve. De flexibele premieregeling kenmerkt zich onder meer door een gescheiden opbouw- en uitkeringsfase, waarbij op de pensioendatum een opgebouwd individueel pensioenkapitaal wordt omgezet in, of gebruikt wordt voor, een levenslange pensioenuitkering.

Het beleggingsbeleid wordt op basis van specifieke beleggingsmixen per leeftijdscohort (lifecycles) vormgegeven. Deelnemers hebben, tot op zekere hoogte, keuzevrijheid voor beleggingsprofielen in de opbouwfase. Financiële mee- en tegenvallers worden op basis van behaalde rendementen direct verwerkt in de individuele pensioenvermogens.

Pensioenfonds Stap hanteert binnen het uitkeringscollectief alleen een variabele uitkering (default), waarbij het pensioenkapitaal in de uitkeringsfase in een bepaalde mate risicodragend wordt doorbelegd.

Er wordt gekozen voor een collectieve uitkeringsfase, omdat deze meer solidariteit kent dan een individuele uitkeringsfase. Ook de communicatie is eenvoudiger.

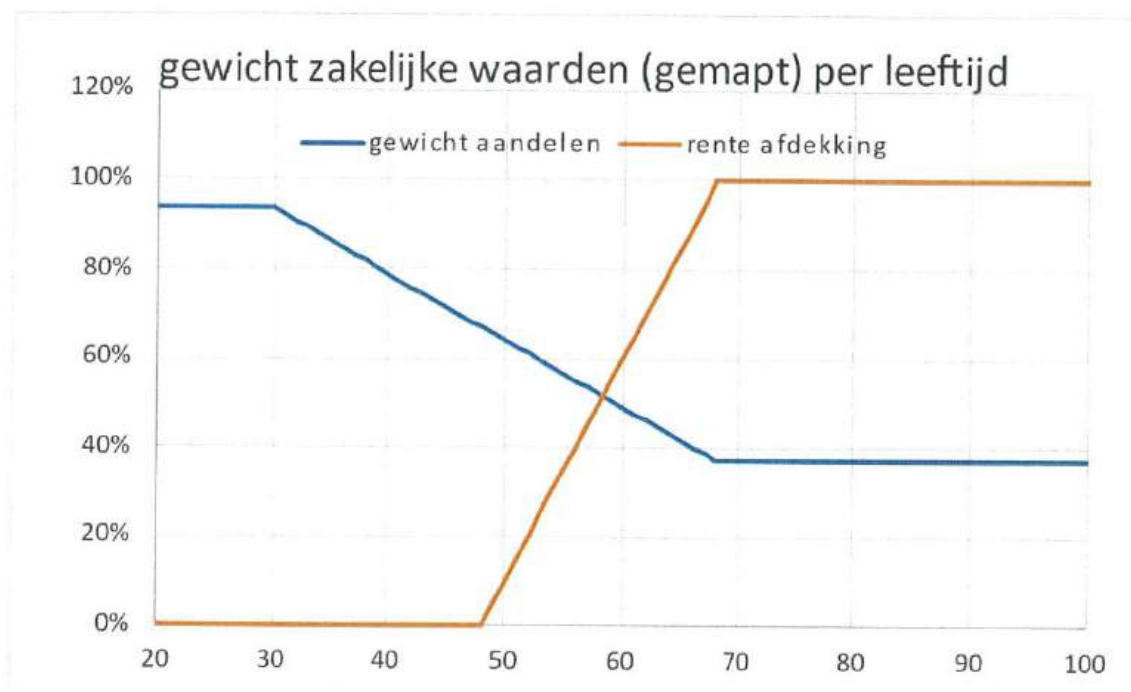
Het voordeel van een variabele uitkering is dat deze goed past bij de gedachte van het nieuwe pensioenstelsel om in de uitkeringsfase in een bepaalde mate risicodragend te blijven beleggen waarbij rekening wordt gehouden met de risicohouding van de deelnemers.

Indien een deelnemer een vaste uitkering wenst, kan de (gewezen) deelnemer op de pensioendatum een keuze maken voor een vaste pensioenuitkering (shoprecht).

In de flexibele premieregeling worden het beleggingsrisico en het macro-langlevensrisico gedragen door de deelnemers. Deze risico's worden in de uitkeringsfase collectief gedeeld via een collectieve toedelingskring. Aanvullende risicodeling vindt plaats via een risicodelingsreserve (zie hoofdstuk 6).

Het pensioenfonds baseert het beleggingsbeleid in de uitkeringsfase op de risicohouding van de deelnemers die voortkomt uit het risicopreferentieonderzoek. Door de inzet van spreiding van rendementen en een risicodelingsreserve geeft dit een verlaging van de kans op een nominale korting en kan de optimale returnportefeuille ingevuld worden.

Voor de doorrekeningen is gebruik gemaakt van de onderstaande lifecycle *gemapt" naar aandelen en VRW. Dit is een lifecycle die aanvangt met 95% aan zakelijke waarden en vanaf leeftijd 30 lineair afbouwt tot aan de pensioendatum naar circa 37% aan zakelijke waarden. De uiteindelijke percentages zijn afhankelijk van de door de deelnemer gekozen lifecycle.

Uit het risicopreferentieonderzoek komt naar voren dat onze deelnemers een min of meer gelijke tot een licht hogere dan gemiddelde risicobereidheid en -capaciteit hebben. Met de wetenschap dat deelnemers mogen shoppen voor een vaste uitkering en de betere resultaten van doorbeleggen is er voldoende onderbouwing om in de collectieve uitkeringsfase (in combinatie met de RDR) een licht hogere dan gemiddelde exposure naar return te hebben.

Voor pensioengerechtigden die de voorkeur geven aan een variabele uitkering is er één variabel uitkeringscollectief. Het pensioenfonds kiest voor de variabele uitkering in het belang van deelnemers om te trachten ook inflatie-effecten in de toekomst op te kunnen vangen.

Sociale partners hebben gekozen voor een flexibele premieregeling met risicodelingsreserve omdat dit aansluit bij de route die geheel Pensioenkring Eastman volgt en omdat dit het beste aansluit bij pensioenopbouw bij BeFrank zoals deze op dit moment plaatsvindt.

4.2. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan contractkeuze en inrichting pensioenregeling

Invaren

Synthomer verzoekt het pensioenfonds het opgebouwde pensioenvermogen collectief over te dragen (in te varen) naar de nieuwe flexibele premiereregeling.

Sociale partners kunnen zich vinden in de voorgenomen methodiek van evenwichtig invaren, waarin het aanwezige kringvermogen in stappen wordt verdeeld over alle deelnemers. Dit wordt nader uitgelegd in paragraaf 5.2.

Invaren kan wettelijk plaatsvinden op basis van een standaardmethode of een afwijkende ('value based ALM') methode. De besluitvorming hierover vindt plaats door het pensioenfonds, niet door sociale partners. Het pensioenfonds heeft gekozen voor de standaardmethode.

Risicodeling

- Het beleggingsrisico en het macro-langlevensrisico worden gedragen door de deelnemers, de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden (het micro-langlevensrisico loopt via de operationele reserve).
- In de uitkeringsfase worden deze risico's collectief gedeeld via een collectieve toedelingskring, waarbij iedere deelnemer een procentueel gelijke bij- of afschrijving op de pensioenuitkering krijgt.
- Sociale partners zien waarde in het toevoegen van een risicodelingsreserve voor de uitkeringsfase. Deze reserve wordt (alleen) gevuld vanuit het huidige persoonlijke pensioenkapitaal van de pensioengerechtigden dat wordt ingevaren op de transitiedatum. Deelnemers en gewezen deelnemers die met pensioen gaan, kopen zich op dat moment in vanuit hun beschikbare persoonlijke pensioenkapitaal.
- De hoogte van de dotatie aan de risicodelingsreserve bedraagt 3% van het opgebouwde pensioenkapitaal (werkhypothese).

Toelichting

In de flexibele premiereregeling ontstaat een kans op een hoger en het risico op een lager pensioenresultaat. Voor de uitkeringsfase, de fase na pensionering, geven sociale partners de voorkeur aan een vorm van collectieve risicodeling. Deze is onder andere gevonden in de wettelijke mogelijkheid van een risicodelingsreserve binnen de flexibele premiereregeling.

Evenwichtigheid

- Onder evenwichtigheid wordt verstaan een verwacht pensioenresultaat (mediaan) voor alle leeftijdscohorten dat tenminste gelijk is aan het verwachte pensioenresultaat onder het huidige FTK-stelsel.
- Voor gewezen deelnemers zien we in de mediaan voor doorgerekende dekkingsgraden een pensioenresultaat dat tenminste gelijk aan het verwachte pensioenresultaat onder het huidige FTK-stelsel.
- De aanwezige huidige buffers in het pensioenfonds worden zodanig verdeeld dat dit een bijdrage levert aan de evenwichtigheid.
- Als kwantitatieve maatstaf wordt evenwichtigheid vastgesteld op basis van de pensioenverwachting in 'verwacht, slecht en mooi weer' scenario's. Daarnaast wordt ook naar netto profijt gekeken, maar ligt de prioriteit vooral bij het verwachte pensioenresultaat,

Uitvoering

- De eenmalige kosten die gemoeid zijn met de transitie en implementatie van de nieuwe wetgeving en administratie, komen ten laste van het pensioenfonds/kringvermogen.

Communicatie

In de nieuwe situatie en de periode daarnaartoe zijn goede communicatie en keuzebegeleiding cruciaal. Bijvoorbeeld met betrekking tot keuze van lifecycles, toetreding tot de collectieve toetredingskring, de keuze tussen een variabele en vaste uitkering, de keuze in verschillende flexibiliseringsmogelijkheden. Communicatie hierover vormt onderdeel van het door het pensioenfonds op te stellen implementatie- en communicatieplan.

4.3. Vergelijking huidige en nieuwe pensioenregeling

Kwalitatieve beschrijving verschillen belangrijkste onderdelen huidige en nieuwe pensioenregeling

Kenmerken	Pensioenregeling tot 1-1-2026	Pensioenregeling vanaf 1-1-2026
Soort regeling	Opgebouwd pensioen in een middelloonregeling uitgevoerd door Stap in Pensioenkring Eastman	Flexibele premiereregeling met risicodelingsreserve uitgevoerd door Stap in de multi-cliënt-kring voor de flexibele premiereregeling
Pensioenrichtleeftijd	68 jaar	68 jaar
Flexibilisering ouderdomspensioen	Eerder of later met pensioen, deeltijdpensioen, variatie in hoogte van het	Ongewijzigd

	ouderdomspensioen (hoog/laat), uitruil ouderdomspensioen voor partnerpensioen en andersom	
Levenslang partnerpensioen bij overlijden voor pensioering	70% van het opgebouwde ouderdomspensioen	Gelijk aan het eventuele opgebouwd partnerpensioen in de huidige pensioenregeling
Levenslang partnerpensioen bij overlijden na pensioering	70% van het opgebouwd ouderdomspensioen	Het levenslang partnerpensioen na pensioering wordt gefinancierd uit het persoonlijk pensioenvermogen. Voor deelnemers met een partner wordt het persoonlijk pensioenvermogen op de pensioendatum in beginsel aangewend voor ouderdomspensioen en levenslang partnerpensioen in de standaardverhouding 100:70. Op de pensioendatum kan de deelnemer kiezen voor een andere hoogte van het partnerpensioen (met toestemming van de eventuele partner). Na ingang betreft dit een variabele uitkering

5. Omgaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten

In de wetgeving is voorzien in het standaard omzetten van de pensioenaanspraken en -rechten onder het huidige pensioenstelsel naar aanspraken en rechten in het nieuwe pensioenstelsel. Dit wordt 'invaren' genoemd en geldt wettelijk als het standaard pad. Niet invaren kan alleen als er aan een aantal voorwaarden is voldaan, invaren is het uitgangspunt in de wet.

Sociale partners verzoeken het pensioenfonds het opgebouwde pensioenvermogen collectief over te dragen (in te varen) naar de multi-cliënt-kring voor de nieuwe flexibele premiereregeling.

Het oordeel van sociale partners over de evenwichtigheid en de cijfermatige uitwerking en onderbouwing van het invaarbesluit staat beschreven in hoofdstuk 8 (Inzicht in transitie effecten). Hierbij worden zoveel mogelijk in lijn met de invaarprincipes volgens de standaardmethode gewerkt. De exacte uitwerking wordt door het pensioenfonds gedaan in samenspraak met de actuaris.

5.1. Verzoek tot invaren

In verband met de wijziging van de pensioenovereenkomst verzoekt Synthomer aan het pensioenfonds om de per 01-01-2026 opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten aan te wenden overeenkomstig de gewijzigde pensioenovereenkomst door middel van een collectieve waardeoverdracht als bedoeld in artikel 150mPensioenwet en per 1-1-2026 over te brengen naar de multi-cliënt-kring voor de nieuwe flexibele premiereregeling.

5.2. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan besluit om in te varen

Bij het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten wordt de zogenaamde standaardmethode (zie verderop in deze paragraaf) gehanteerd om de resterende buffers toe te wijzen aan de persoonlijke pensioenkapitalen.

Voorafgaand aan het hanteren van de standaardmethode met 10 jaar spreiding wordt eerst een deel van het totale vermogen aangewend voor:

1. Meegeven 100% van technische voorziening
2. Vullen van minimaal vereist eigen vermogen (MVEV, wettelijke verplichting)
3. Vullen van de buffer voor de operationele reserve (wettelijke verplichting)

4. Gerichte toebedeling van 3 tot 5% vanuit de buffer¹
5. Vullen van de risicodelingsreserve (zie hoofdstuk 6)

De MVEV en de operationele reserve zijn wettelijke verplichtingen van een flexibele pensioenregeling die altijd gevuld moeten zijn. Volgens het pensioenfonds bedraagt naar verwachting de MVEV 1% van het totaal van de persoonlijke pensioenkapitalen en de operationele reserve 1% van het totaal van de persoonlijke pensioenkapitalen.

Daarnaast wordt als werkhypothese uitgegaan van 3% van het totale vermogen van alle pensioengerechtigde deelnemers die per de transitiedatum vallen onder de collectieve uitkeringsfase.

Bij het aanwenden van het resterende vermogen volgen sociale partners het principebesluit van het pensioenfonds met betrekking tot de standaardmethode met een spreidingstermijn van 10 jaar (zijnde de wettelijke default).

Ter toelichting op de wijze waarop de verdeling van de dekkinggraad (van 115%) uitwerkt op onderstaand (vereenvoudigde) weergave van de verdeling:

Versimpelde weergave verdeling dekkinggraad	
Stap 1: Huidige voorzieningen	100%
Stap 2: MVEV	1%
Stap 3: Voorziening Operationele Risico's	1%
Stap 4: Gerichte toebedeling	5%
Stap 5: Standaardmethode o.b.v. 10 jaar spreiding	8%
Totaal	115%

Sociale partners wensen met de bovenbeschreven methode in te varen, omdat dit naar de mening van sociale partners leidt tot een evenwichtige verdeling van de huidige buffers.

Voorrangsregels

Afhankelijk van de hoogte van de dekkinggraad zullen de bovenvermelde stappen mogelijk naar rato worden uitgevoerd. De prioriteit van de volgorde wijzigt niet in dat geval. Dat betekent dat de volgende stap pas wordt uitgevoerd nadat de vorige stap volledig is uitgevoerd. Zoals eerder

¹ Nader door Stap uit te werken hoe juridisch/administratief vorm te geven

aangegeven zal bij een lagere dekkingsgraad dan 105% opnieuw overleg plaatsvinden tussen sociale partners en het pensioenfonds.

6. Risicodelingsreserve

6.1. Risicodelingsreserve

De risicodelingsreserve is een integraal onderdeel van de nieuwe pensioenregeling vanaf pensionering voor de variabele uitkering. Deelnemers die kiezen voor een vaste uitkering zullen op moment van pensionering moeten overstappen naar een andere uitvoerder.

Door middel van de risicodelingsreserve worden financiële mee- en tegenvallers zodanig collectief gedeeld dat dit op voorhand naar verwachting leidt tot gemiddeld stabielere toekomstige en al ingegane pensioenuitkeringen voor alle generaties ten opzichte van de aanname dat deze reserve geen onderdeel van de pensioenregeling zou zijn.

Door sociale partners is onderzocht dat de kans van korten lager wordt bij de inzet van een risicodelingsreserve. Zolang de risicodelingsreserve goed gevuld is, geeft deze een substantiële verlaging van de kans op een nominale korting. Uitgangspunt is dat actieve en gewezen deelnemers bij toetreding tot de collectieve uitkeringsfase zich op dat moment inkopen vanuit 3% van het beschikbare persoonlijke pensioenkapitaal. De technische invulling van de risicodelingsreserve zoals vermeld in dit hoofdstuk is nog niet definitief, maar betreft de werkhypothese.

6.2. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan risicodelingsreserve

Het nieuwe pensioenstelsel dat op 1 juli 2023 is ingegaan moet toekomstbestendig zijn en antwoord geven op de gewijzigde arbeidsmarkt, gestegen levensverwachting, veranderende financiële markten, en de huidige verdeling tussen generaties. Het nieuwe pensioenstelsel kent minder solidariteit dan de huidige pensioenregeling en reageert sneller op financiële markten. Voor pensioenovereenkomsten die op 30 juni 2023 bestonden, geldt dat sociale partners met een (eigen) pensioenfonds uiterlijk in 2024 keuzes in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel moeten maken, zodat op uiterlijk 1 januari 2028 de nieuwe pensioenregeling van kracht is. Deze verplichting geldt ook voor Synthomer.

Sociale partners hebben gekozen voor een flexibele premiereregeling met risicodelingsreserve omdat dit aansluit bij de route die geheel Pensioenkring Eastman volgt en omdat dit het beste aansluit bij pensioenopbouw bij BeFrank zoals deze op dit moment plaatsvindt.

In de uitkeringsfase, dus de fase na pensionering, geven sociale partners de voorkeur aan een vorm van collectieve risicodeling. Deze is onder andere gevonden in de wettelijke mogelijkheid van een risicodelingsreserve binnen de flexibele premiereregeling.

Deze reserve wordt (alleen) gevuld vanuit het persoonlijke pensioenkapitaal van pensioengerechtigden op de transitiedatum. Deelnemers die na de transitiedatum met pensioen gaan, kopen zich op dat moment in vanuit hun beschikbare persoonlijke pensioenkapitaal. Als (voorlopige) richtlijn is in afstemming met het pensioenfonds een percentage van 3% van het opgebouwde pensioenkapitaal als dotatie aan de reserve vastgesteld.

6.3. Initiële vulling risicodelingsreserve

Synthomer verzoekt Stap de risicodelingsreserve initieel te vullen vanuit het bestaande pensioenvermogen van de pensioengerechtigden op het transitiemoment. Latere pensioengerechtigden kopen zich op dat moment in vanuit 3% van het beschikbare persoonlijke pensioenkapitaal.

6.4. Vul- en uitdeelregels risicodelingsreserve

De vul- en uitdeelregels voor de risicodelingsreserve worden vastgesteld door Stap. Sociale partners hebben bij de vormgeving van de FPR gewerkt met een aantal werkhypothesen voor de vul- en uitdeelregels. Deze zijn als volgt samen te vatten:

Onderwerp	Omschrijving
Initiële vulling:	3% vanuit de persoonlijke pensioenvermogens van de pensioengerechtigden op het moment van transitie.
Bij pensionering:	3% vanuit de persoonlijke pensioenvermogens van de (gewezen) deelnemer die met pensioen gaat.
Uitdeling:	De risicodelingsreserve wordt alleen ingezet om te voorkomen dat de pensioenuitkering in dat jaar daalt (ongeacht de oorzaak). Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de behaalde rendementen in de collectieve uitkeringsfase gespreid worden over een periode van 3 jaar. In een willekeurig jaar wordt maximaal 25% van de reserve aangewend om te voorkomen dat in enig jaar de risicodelingsreserve leeg kan raken.
Maximale omvang van RDR:	5% van het totale pensioenvermogen van pensioengerechtigden

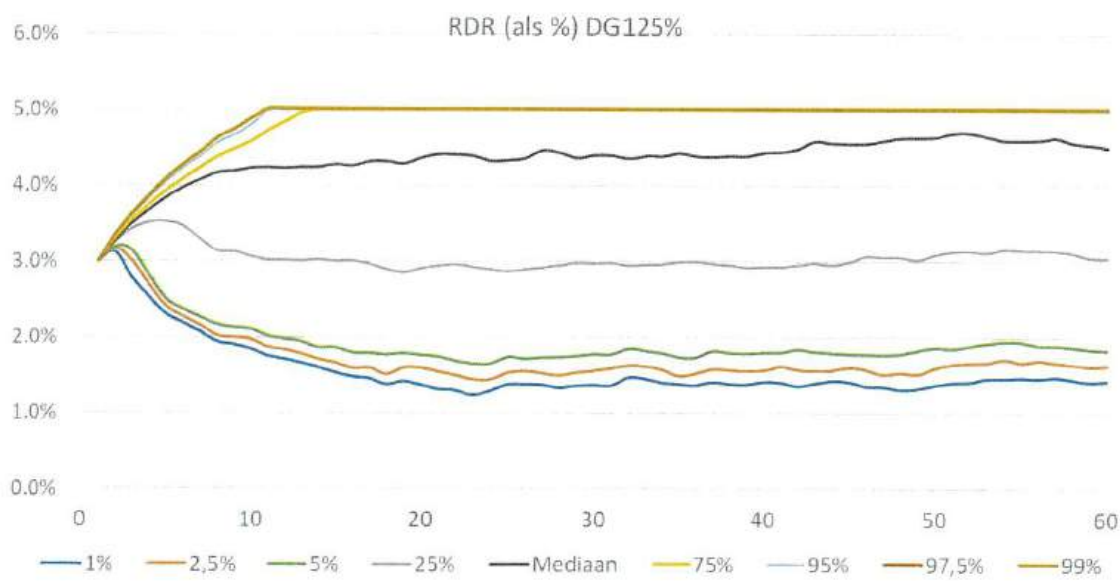
Bestemming	Bij een surplus wordt het meerdere boven 5% van het totale pensioenvermogen van
Surplus:	pensioengerechtigden uitgekeerd aan de pensioengerechtigden o.b.v. hun pensioenvermogen.
Rendement	Het behaalde rendement binnen de risicodelingsreserve blijft ook binnen de risicodelingsreserve, tenzij het gehanteerde maximum is bereikt.

De afspraken over de uitdeelregels worden vastgelegd over een periode van minimaal 5 jaar (artikel 1h Besluit uitvoering Pensioenwet). Het pensioenfonds/kring stelt regels vast over de doelstellingen, negatieve en volle reserves en de vul- en uitdeelregels van de risicodelingsreserve.

6.5. Gewenste en maximale omvang risicodelingsreserve

De risicodelingsreserve heeft wettelijk een maximale omvang van 15% van het gehele voor pensioen gereserveerde kapitaal inclusief risicodelingsreserve. De risicodelingsreserve mag niet negatief zijn. Sociale partners hanteren 5% als maximum. Indien de risicodelingsreserve boven het gehanteerde maximum uit komt, wordt het meerdere naar rato uitgekeerd aan de pensioengerechtigden.

Volgens de zogenaamde 'Ortec methode' wordt bij een tekort in de uitkeringsfase in enig jaar een uitkering 1-jarig aangevuld tot maximaal het nominale niveau. Dit heeft een beperkte impact op het onttrekken uit de risicodelingsreserve. Zie onderstaande uitgevoerde ALM-berekening:

Beoordeling en conclusie sociale partners: Uit de bovenstaande grafiek o.b.v. berekeningen met de eerdergenoemde uitgangspunten valt af te leiden dat zelfs in het 25%-percentiel van de

economische scenario's de omvang van de RDR rond 3% blijft. Sociale partners beschouwen dat als een adequate werking van de RDR.

7. Inzicht in transitie-effecten en verantwoording evenwichtige transitie

De keuzes van sociale partners en de invulling door Stap bepalen de gevolgen voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. De transitie kan voor verschillende deelnemersgroepen in verschillende leeftijdscategorieën anders uitpakken. Omdat Synthomer enkel slapers en gepensioneerd heeft in Pensioenkring Eastman, heeft Stap alleen uitkomsten voor slapers en gepensioneerd getoond. Dit hoofdstuk geeft per deelnemersgroep (slaper of gepensioneerd) en, indien van toepassing per leeftijdscohort, inzicht in de effecten van de transitie door middel van berekeningen.

7.1. Toelichting per deelnemersgroep en leeftijdscohort

Voor iedere deelnemersgroep (actieve deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde) is, indien van toepassing per leeftijdscohort, beschreven wat de kwantitatieve effecten van de transitie zijn.

7.2. Vervangingsratio

De Vervangingsratio (VVR) is de gemiddelde reële uitkering gedurende de uitkeringsfase (ouderdomspensioen), uitgedrukt t.o.v. de gemiddelde pensioengrondslag. Dit is berekend voor verschillende scenario's.

Sociale partners hebben als uitgangspunt genomen de verwachte uitkering op de pensioendatum en de uitkeringsfase daarna (VVR) in het neutrale scenario bij een dekkingsgraad van 105/115/125%.

7.2.1. Slapers en gepensioneerd

De resultaten voor verschillende maatmensen worden getoond.

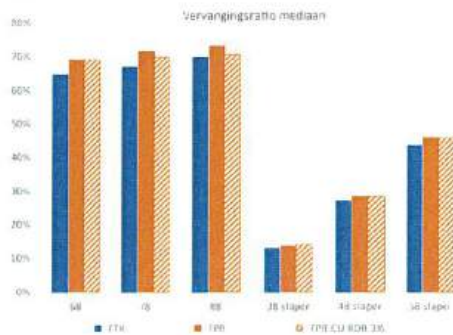
- Slapers: leeftijd 38, 48, 58 jaar.
- Gepensioneerd: leeftijd 68, 78 en 88 jaar.

Vervangingsratio bij een dekkingsgraad van 105:

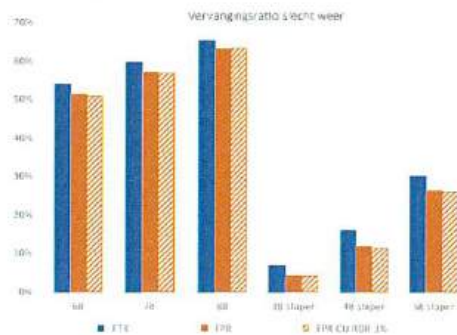
Vervangingsratio 2023Q4 (DG 105)

- Vervangingsratio's (mediaan & slecht weer) van slapende en gepensioneerde maatmensen

Mediaan

Slecht weer

- FTK: FTK (huidige regeling)
- FPR: FPR met individuele uitkeringsfase en zonder RDR
- FPR CU RDR: FPR met collectieve uitkeringsfase en incl. RDR (initieel 3% van kapitaal gepensioneerden)

- FPR is in mediaan beter voor de beschouwde maatmensen (slapers en gepensioneerden)
  - Bij een risicodelingsreserve (RDR) en collectieve uitkeringsfase gaan gepensioneerden er in de verwachting iets op achteruit (t.o.v. FPR excl. RDR), omdat zij initieel 3% inleggen in de RDR
- In slecht weer komt FPR lager dan FTK uit
  - Bij een risicodelingsreserve (RDR) gaan gepensioneerden er in slecht weer er niet op achteruit (t.o.v. FPR excl. RDR), omdat de RDR bescherming biedt in slecht weer scenario's

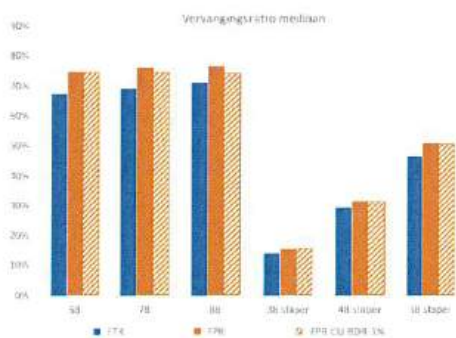

Vervangingsratio bij een dekkingsgraad van 115:

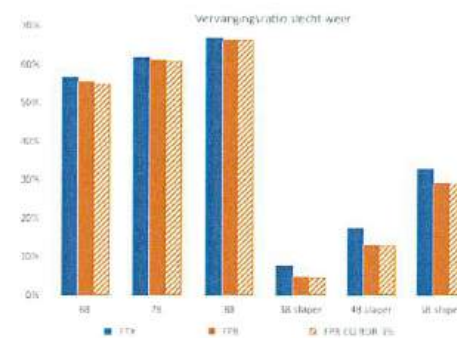
Vervangingsratio 2023Q4 (DG 115)

- Vervangingsratio's (mediaan & slecht weer) van slapende en gepensioneerde maatmensen.

Mediaan

Slecht weer

- FTK: FTK (huidige regeling)
- FPR: FPR met individuele uitkeringsfase en zonder RDR
- FPR CU RDR: FPR met collectieve uitkeringsfase en incl. RDR (initieel 3% van kapitaal gepensioneerden)

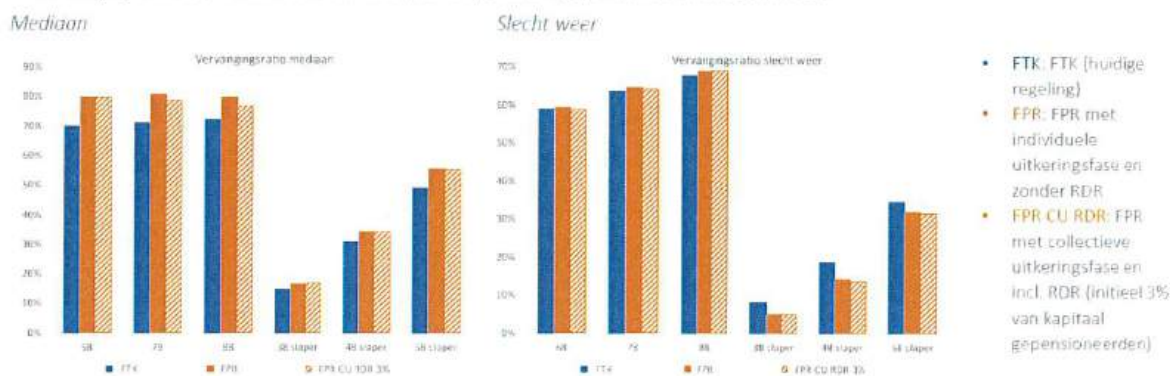
- FPR is in mediaan beter voor de beschouwde maatmensen (slapers en gepensioneerden)
  - Bij een risicodelingsreserve (RDR) en collectieve uitkeringsfase gaan gepensioneerden er in de verwachting iets op achteruit (t.o.v. FPR excl. RDR), omdat zij initieel 3% inleggen in de RDR
- In slecht weer komt FPR lager dan FTK uit, waarbij het verschil bij de oudere gepensioneerden gering is
  - Bij een risicodelingsreserve (RDR) gaan gepensioneerden er in slecht weer er niet op achteruit (t.o.v. FPR excl. RDR), omdat de RDR bescherming biedt in slecht weer scenario's

Vervangingsratio bij een dekkingsgraad van 125:

Vervangingsratio 2023Q4 (DG 125)

- Vervangingsratio's (mediaan & slecht weer) van slapende en gepensioneerde maatmensen.

- FPR is in mediaan beter voor de beschouwde maatmensen (slapers en gepensioneerden)
- In slecht weer komt FPR lager dan FTK uit voor de slapende maatmensen. Voor gepensioneerde maatmensen niet. Zij krijgen bij een hoge aanvangsdekkinggraad initieel veel pensioenkapitaal mee en dat weegt op tegen de risico's. Voor slapers geldt dit op zich net zo, echter daar is de beleggingshorizon nog beduidend langer dan bij de gepensioneerden en
  - Bij een risicodelingsreserve (RDR) en collectieve uitkeringsfase gaan gepensioneerden er in slecht weer er niet op achteruit (t.o.v. FTK) excl. RDR, omdat de RDR bescherming biedt in slecht weer scenario's

Beoordeling en conclusie:

Er is gekeken naar de uitkomsten van de verwachte uitkering op de pensioendatum en de uitkeringsfase daarna (VVR) in het neutrale scenario bij een dekkinggraad van 105/115/125%. In deze berekeningen zien we dat alle slapers en gepensioneerden er in het neutrale scenario naar verwachting op vooruit gaan ten opzichte van de huidige verwachting, vooral jongeren. Belangrijkste oorzaak is dat in de flexibele premiereregeling lagere buffers hoeven te worden aangehouden. Positieve rendementen worden in de flexibele premiereregeling omgezet in hogere pensioenvermogens/uitkeringen (en niet in een hogere buffer/dekkinggraad zoals in het Financieel toetsingskader). De pensioenuitkomsten zijn afhankelijk van de hoogte van de actuele dekkinggraad bij invaren.

In een slecht weer scenario worden bij de slapers bij een dekkinggraad van 105/115/125% negatieve effecten waargenomen. Gezien de beperkte kans hierop achten sociale partners dit voldoende verantwoord. De gepensioneerden gaan er in een slecht weer scenario bij een dekkinggraad van 105/115/125% niet op achteruit ten opzichte van de huidige pensioenregeling in het FTK, omdat de risicodelingsreserve bescherming biedt in slecht weer scenario's.

7.2.3. Koopkrachtbehoud

Beoogd wordt de koopkracht zo goed als mogelijk bij te houden. Beoogd is dat de mate van koopkrachtbehoud zich in de mediaan tussen de 80% en 100% te bevindt.

7.2.4. Kansen op verlagen en verhogen en omvang daarvan

Door het pensioenfonds is onderzocht dat de kans van korten lager wordt bij de inzet van een risicodelingsreserve. Zolang de risicodelingsreserve goed gevuld is, geeft deze een verlaging van de kans op een nominale korting. Als (voorlopige) richtlijn is in afstemming met het pensioenfonds een percentage van 3% van het opgebouwde pensioenkapitaal als dotatie aan de reserve vastgesteld. De bandbreedtes zijn in termen van kans op korten en omvang van korten:

Kans: tussen 0%% en 14,3%%

Omvang: tussen 0% en 5%

Zie bijlage 11.2.

7.3 Verantwoording evenwichtige transitie

Conclusie

Sociale partners hebben op hoofdlijnen de volgende keuzes gemaakt en opgenomen in dit transitieplan:

1. Het is in het belang van de slapers en de gepensioneerden en de toekomstbestendigheid van de pensioenregeling om in te varen naar de nieuwe regeling.
2. De voorgestelde invaarmethodiek is passend als omzettingmethode voor de transitie naar de nieuwe regeling.
3. De gewenste minimale invaardekkingsgraad is 105%. Dan kan aan de minimale doelstellingen worden voldaan.
4. Op basis van de kwantitatieve maatstaven is de evenwichtigheid op totaalniveau kwalitatief beoordeeld.

De toeslagen die in de afgelopen jaren niet gegeven konden worden vanwege te lage buffers, staan nu 'op de lat' en kunnen in de huidige (premienvrije) regeling worden ingehaald als de buffers hoog genoeg zijn. In het nieuwe stelsel is er echter geen sprake meer van toeslagen. Pensioenen worden in het nieuwe stelsel verhoogd op basis van behaalde beleggingsrendementen. Daarmee vervalt ook de mogelijkheid tot inhaaltoeslag. Sociale partners houden rekening met het vervallen van dit vooruitzicht op inhaaltoeslag door voor de eerste 5% beschikbaar kapitaal in de standaardregel af te wijken van de wettelijke standaard spreidingstermijn van tien jaar en niet te spreiden, maar gericht toe te bedelen. Hiermee wordt ook bereikt dat er ten behoeve van de gepensioneerden op transitiemoment een RDR kan worden gevormd van 3% van het pensioenkapitaal.

Totaalbeoordeling

Op basis van de kwantitatieve uitkomsten constateren sociale partners dat de transitie in het belang van alle slapers en gepensioneerden is. Sociale partners trekken hieruit de conclusie dat voldaan wordt aan de door haar gestelde voorwaarden aan de evenwichtigheid van de transitie en zijn daarom van mening dat er sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige premievrije pensioenregeling naar de nieuwe pensioenregeling. Alleen bij slecht weer zijn bij de slapers negatieve effecten waargenomen. Omgekeerd is het effect in het goed weer scenario.

Samenvatting

De regeling van Pensioenkring Eastman kent een collectief karakter, waar iedere deelnemer in meer of mindere mate een bijdrage heeft geleverd aan de huidige dekkingsgraad. Bij de overgang

wordt gekeken naar de effecten naar de toekomst toe. Synthomer volgt voor een belangrijk deel de standaardkeuzes vanuit de wetgeving waar gekeken wordt naar het behalen van de transitiedoelstellingen. De enige afwijking daarop is de gerichte toebedeling van de eerste 5% uit de buffers. Zoals eerder toegelicht, heeft dat als doel om alle pensioengerechtigden in ieder geval in staat te stellen om bij de transitie de inkoop in de risicodelingsreserve te kunnen laten doen zonder dat dit een negatief effect heeft op hun lopende uitkering en zo mogelijk nog een extra plus van 2% mee te kunnen geven. Het gericht toebedelen van de eerste 5% geeft een positief effect voor pensioengerechtigden. Naar oordeel van sociale partners wordt een evenwichtig inbaarverzoek gedaan in dit transitieplan en is de transitie naar de nieuwe regeling in het belang van alle gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

8. Ondertekening Transitieplan

Het Transitieplan is opgesteld voor Synthomer Middelburg B.V.

Het Transitieplan is tot stand gekomen door en overeengekomen met sociale partners, vertegenwoordigd door:

Namens Synthomer de Bestuurder:

.....

Namens de Ondernemingsraad:

.....

Namens Vakbond FNV:

.....

9. Bronnen

Wet toekomst pensioenen

- Artikel 10 Pensioenwet (Karakter pensioenovereenkomst)
- Artikel 10a Pensioenwet (Solidaire premieovereenkomst)
- Artikel 10b Pensioenwet (Flexibele premieovereenkomst)
- Artikel 10d Pensioenwet (Solidariteitsreserve)
- Artikel 10e Pensioenwet (Risicodelingsreserve)
- Artikel 150d Pensioenwet (Transitieplan)
- Artikel 150e Pensioenwet (Berekenen transitie-effecten)
- Artikel 150f Pensioenwet (Afspraken compensatie pensioenovereenkomst)
- Artikel 150g Pensioenwet (Hoorrecht vereniging van gewezen deelnemers of pensioengerechtigden bij uitvoering door pensioenfonds)
- Artikel 150n Pensioenwet (Omrekenmethoden en aanwenden vermogen pensioenfonds)

Besluit toekomst pensioenen

- Artikel 1h Besluit uitvoering Pensioenwet (Solidariteitsreserve en risicodelingsreserve)
- Artikel 44 Besluit uitvoering Pensioenwet (Transitieplan)
- Artikel 44a Besluit uitvoering Pensioenwet (Hoorrecht)

Overige

- Factsheet DNB Transitieplan Wet toekomst pensioenen, laatst gepubliceerd op 25 juli 2024
- Handreiking Evenwichtige Transitie – Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, gepubliceerd op 3 juli 2023
- Leidraad tweede pijler-pensioenadvies, AFM, publicatiedatum: juli 2023

10. Bijlagen

10.1. Toelichting gehanteerde uitgangspunten

Risicodelingsreserve en uitkeringsfase FPR

Uitdelen risicodelingsreserve: alleen aan pensioengerechtigden om een daling van lopende uitkeringen in betreffende jaar (deels) te voorkomen. Alleen uitkering zelf aangevuld i.p.v. levenslang aanvullen van uitkeringen ("Ortec methode").

Vullen risicodelingsreserve:

- Bij toetreding tot het uitkeringskeringscollectief: 3% van pensioenkapitaal op pensioendatum
- Initieel 3% van het pensioenkapitaal gepensioneerden
- Het is niet mogelijk om RDR bij de start alleen te vullen uit vermogen van de gepensioneerden. Initiële vulling gaat uit het kringvermogen. Dit raakt alle deelnemers. Via herverdeling kan dan vervolgens vanuit het vermogen van de gepensioneerden weer het vermogen van de actieven en slapers aangevuld worden
- Maximaal 5,0% van het pensioenkapitaal van het uitkeringscollectief

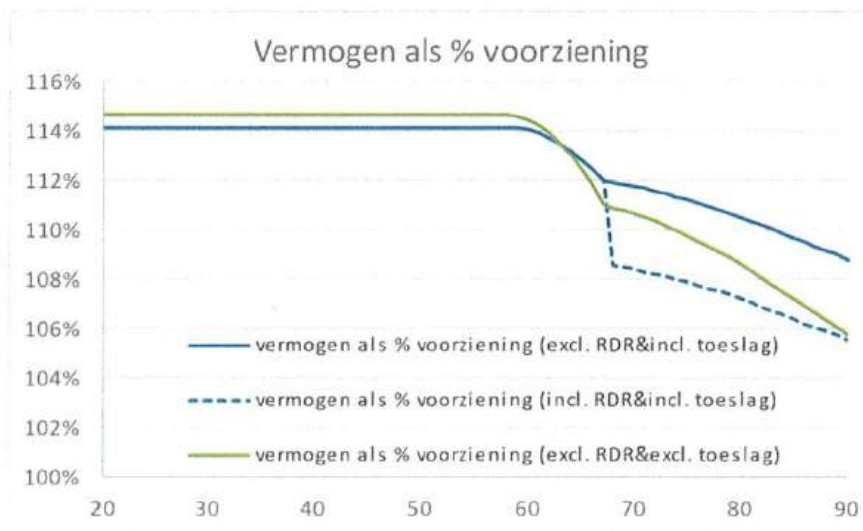
Overig:

- Er wordt maximaal jaarlijks 25% (van de omvang van de risicodelingsreserve) onttrokken
- Indien maximum SR is bereikt wordt meerdere naar rato van pensioenkapitalen verdeeld over de gepensioneerden
- Beleggingsbeleid RDR komt overeen met het collectieve beleggingsbeleid van de gehele pensioenkring

Uitkeringsfase: collectief met spreidingperiode van 3 jaar

Standaardmethode invaren

- De OP rechten en aanspraken worden in een kapitaal omgezet via de standaardmethode.
- Bij invaren in een nieuw pensioencontract moeten huidige opgebouwde rechten worden omgezet in een kapitaal. Dit geschiedt met de standaardmethode.
- Bij de standaardmethode worden tekorten/overschotten (t.o.v. een dekkingsgraad van 100%) zodanig verdeeld door een fictieve korting/opslag gedurende 10 jaar toe te passen.
- Een spreidingsperiode van 10 jaar is de default, eventuele afwijking daarvan dient onderbouwd te worden.

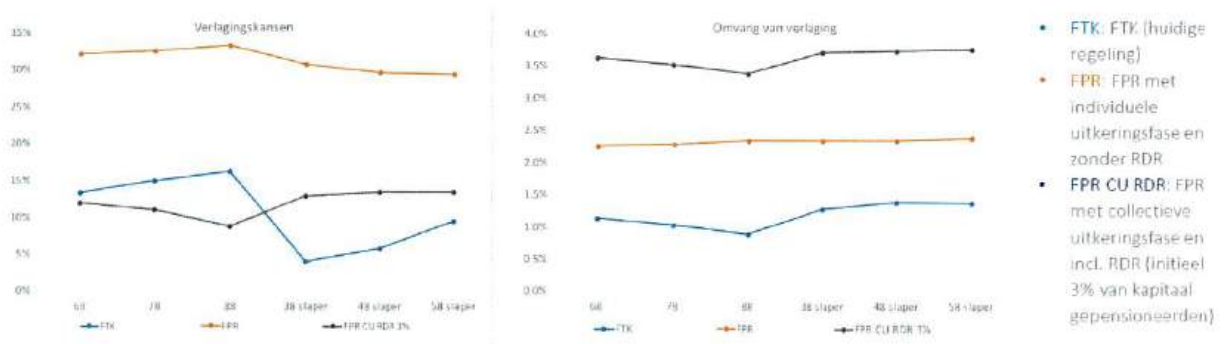

Toelichting (voorbeeld): een 85-jarige krijgt i) 107,2% (van voorziening)
o.b.v. standaardmethode als er géén "5% toeslag" wordt verrekend en er géén RDR is ii) dit wordt
109,7% bij toekenning in vermogen van 5% toeslag en iii) 106,4% bij 3% RDR

10.2. Bandbreedtes

Kans op verlagen & mate van verlagen (DG 105)

- Onderstaande figuren tonen de kans & mate van verlagen nominale uitkering bij een dekkinggraad van 105% voor zowel FTK, FPR met individuele uitkeringsfase en FPR met collectieve uitkeringsfase (CU) en risicodelingsreserve (RDR)

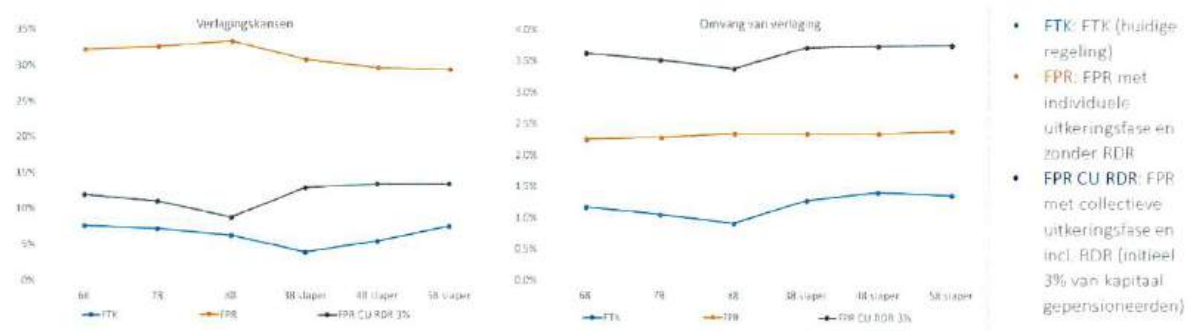

- Ten opzichte van de FPR variant met een individuele uitkeringsfase leidt het toevoegen van een risicodelingsreserve tot een fors lagere verlagingkans. Daarentegen is de omvang van de verlaging wel hoger onder FPR met een risicodelingsreserve
- Voor de gepensioneerde maatmensen ligt verlagingkans FTK hoger dan in FPR. Bij lage dekkinggraden is de kans op moeten korten onder FTK hoger dan bij lagere dekkinggraden

Kans op verlagen & mate van verlagen (DG 115)

- Onderstaande figuren tonen de kans & mate van verlagen nominale uitkering bij een dekkinggraad van 115% voor zowel FTK, FPR met individuele uitkeringsfase en FPR met collectieve uitkeringsfase (CU) en risicodelingsreserve (RDR)

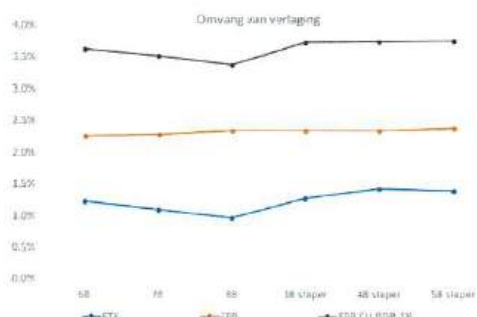
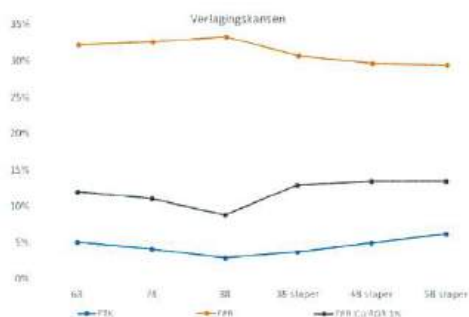

- Ten opzichte van de FPR variant met een individuele uitkeringsfase leidt het toevoegen van een risicodelingsreserve tot een fors lagere verlagingkans. Daarentegen is de omvang van de verlaging wel hoger onder FPR met een risicodelingsreserve

Kans op verlagen & mate van verlagen (DG 125)

- Onderstaande figuren tonen de kans & mate van verlagen nominale uitkering bij een dekkingsgraad van 125% voor zowel FTK, FPR met individuele uitkeringsfase en FPR met collectieve uitkeringsfase (CU) en risicodelingsreserve (RDR)

- FTK: FTK (huidige regeling)
- FPR: FPR met individuele uitkeringsfase en zonder RDR
- FPR CU RDR: FPR met collectieve uitkeringsfase en incl. RDR (initieel 3% van kapitaal gepensioneerd)

- Ten opzichte van de FPR variant met een individuele uitkeringsfase leidt het toevoegen van een risicodelingsreserve tot een fors lagere verlagingskans. Daarentegen is de omvang van de verlaging wel hoger onder FPR met een risicodelingsreserve

10.3. Vervangingsratio –DG 105%, 115%, 125% en 140%

FTK vs. FPR – vervangingsratio – DG 105%, 115%, 125% en 140%

- Vervangingsratio uitkering maatmens relatief t.o.v. FTK voor diverse percentielen

leeftijd maatmens	Gepensioneerden						Slapers						
	68	73	78	83	88	25	33	38	43	48	53	58	63
5%-perc. FPR DG 105	-6%	-6%	-5%	-4%	-3%	-18%	-20%	-23%	-23%	-22%	-17%	-12%	-9%
5%-perc. FPR DG 115	-3%	-2%	-1%	0%	1%	-16%	-19%	-23%	-23%	-21%	-16%	-11%	-7%
5%-perc. FPR DG 125	0%	1%	2%	3%	4%	-16%	-19%	-22%	-23%	-21%	-14%	-9%	-4%
5%-perc. FPR DG 140	3%	4%	5%	5%	5%	-16%	-18%	-21%	-22%	-19%	-13%	-6%	-1%
30%-perc. FPR DG 105	6%	5%	4%	4%	3%	24%	12%	3%	-1%	-3%	1%	5%	5%
30%-perc. FPR DG 115	10%	10%	9%	8%	7%	24%	13%	5%	0%	-1%	3%	7%	5%
30%-perc. FPR DG 125	13%	13%	12%	12%	10%	26%	14%	6%	2%	0%	6%	10%	12%
30%-perc. FPR DG 140	16%	16%	15%	14%	12%	27%	16%	8%	4%	3%	9%	14%	16%
mediaan FPR DG 105	12%	11%	9%	7%	5%	52%	35%	22%	14%	9%	11%	13%	13%
mediaan FPR DG 115	16%	15%	14%	11%	9%	54%	38%	24%	16%	11%	14%	17%	18%
mediaan FPR DG 125	20%	19%	17%	15%	12%	57%	40%	27%	19%	14%	18%	21%	22%
mediaan FPR DG 140	24%	23%	21%	18%	15%	62%	45%	31%	24%	19%	23%	27%	28%
70%-perc. FPR DG 105	18%	16%	13%	10%	7%	99%	69%	47%	34%	25%	25%	24%	21%
70%-perc. FPR DG 115	23%	21%	18%	15%	12%	106%	75%	53%	39%	30%	30%	29%	27%
70%-perc. FPR DG 125	28%	25%	22%	18%	15%	115%	83%	59%	45%	36%	36%	35%	32%
70%-perc. FPR DG 140	34%	30%	26%	22%	17%	128%	94%	70%	54%	45%	45%	45%	41%
95%-perc. FPR DG 105	34%	29%	24%	18%	13%	302%	215%	148%	108%	83%	71%	55%	43%
95%-perc. FPR DG 115	41%	35%	29%	23%	17%	329%	237%	165%	127%	95%	83%	66%	52%
95%-perc. FPR DG 125	47%	40%	34%	27%	20%	356%	259%	183%	137%	108%	95%	77%	61%
95%-perc. FPR DG 140	53%	46%	38%	29%	22%	388%	284%	202%	154%	127%	108%	89%	70%

- In mediaan is FPR altijd hoger dan FTK. Een hogere dekkingsgraad leidt tot een grotere verbetering voor FPR
- In slecht weer (5%-percentiel) is FPR altijd lager dan FTK voor alle slapers en bij DG 105% voor alle deelnemers. Een hogere dekkingsgraad leidt tot een minder grotere achteruitgang voor FPR
- In goed weer (95%-percentiel) is FPR altijd hoger dan FTK. Bij een hogere dekkingsgraad is dit verschil nog groter

Toelichting: voor elk percentiel wordt FPR uitgedrukt t.o.v. FTK (bijvoorbeeld: een uitkomst van 10% voor 70%-percentiel geeft aan dat 70%-percentiel FPR 10% hoger ligt dan 70%-percentiel FTK)

10.4. Eerste reële uitkering –DG 105%, 115%, 125% en 140%

FTK vs. FPR – eerste reële uitkering – DG 105%, 115%, 125% en 140%

- Eerste reële uitkering maatmenssen relatief t.o.v. FTK voor diverse percentielen

leeftijd maatmens	Gepensioneerden					Slapers							
	68	73	78	83	88	28	33	38	43	48	53	58	63
5%-perc. FPR DG 105	0%	0%	0%	0%	0%	-18%	-22%	-22%	-21%	-22%	-16%	-13%	-8%
5%-perc. FPR DG 115	9%	8%	8%	7%	6%	-18%	-21%	-22%	-21%	-21%	-15%	-10%	-1%
5%-perc. FPR DG 125	17%	16%	15%	13%	11%	-18%	-20%	-21%	-20%	-20%	-13%	-5%	5%
5%-perc. FPR DG 140	29%	27%	25%	21%	18%	-16%	-19%	-20%	-18%	-18%	-10%	-1%	11%
30%-perc. FPR DG 105	0%	0%	0%	0%	0%	23%	11%	3%	0%	-2%	2%	3%	2%
30%-perc. FPR DG 115	9%	8%	8%	7%	6%	24%	12%	4%	2%	0%	5%	8%	9%
30%-perc. FPR DG 125	17%	16%	15%	13%	11%	26%	14%	6%	4%	3%	8%	13%	16%
30%-perc. FPR DG 140	29%	27%	25%	21%	18%	28%	17%	9%	7%	6%	12%	18%	23%
mediaan FPR DG 105	0%	0%	0%	0%	0%	52%	35%	20%	12%	6%	10%	10%	5%
mediaan FPR DG 115	9%	8%	8%	7%	6%	55%	38%	23%	15%	10%	14%	15%	13%
mediaan FPR DG 125	17%	16%	15%	13%	11%	58%	41%	27%	19%	14%	18%	20%	20%
mediaan FPR DG 140	29%	27%	25%	21%	18%	63%	47%	32%	24%	19%	24%	28%	27%
70%-perc. FPR DG 105	0%	0%	0%	0%	0%	96%	65%	43%	30%	20%	18%	15%	9%
70%-perc. FPR DG 115	9%	8%	8%	7%	6%	103%	71%	48%	35%	26%	23%	21%	17%
70%-perc. FPR DG 125	17%	16%	15%	13%	11%	111%	78%	54%	41%	32%	30%	27%	24%
70%-perc. FPR DG 140	29%	27%	25%	21%	18%	125%	90%	65%	51%	41%	39%	37%	31%
95%-perc. FPR DG 105	0%	0%	0%	0%	0%	276%	184%	125%	86%	59%	44%	32%	19%
95%-perc. FPR DG 115	9%	8%	8%	7%	6%	300%	203%	141%	99%	70%	54%	42%	26%
95%-perc. FPR DG 125	17%	16%	15%	13%	11%	327%	223%	150%	112%	81%	64%	51%	32%
95%-perc. FPR DG 140	29%	27%	25%	21%	18%	355%	244%	173%	126%	94%	75%	61%	40%

Toelichting: voor elk percentiel wordt FPR uitgedrukt t.o.v. FTK (bijvoorbeeld: een uitkomst van 10% voor 70%-percentiel geeft aan dat 70%-percentiel FPR 10% hoger ligt dan 70%-percentiel FTK)

- In mediaan is eerste uitkering in FPR altijd hoger of gelijk aan eerste uitkering onder FTK. Een hogere dekkingsgraad leidt tot een grotere verbetering voor FPR
- In slecht weer (5%-percentiel) is FPR bijna altijd lager dan FTK voor slapers. Voor gepensioneerden blijft de eerste uitkering hetzelfde bij DG 105%. Een hogere dekkingsgraad leidt tot een minder grotere achteruitgang voor FPR voor de oudere slapers
- In goed weer (95%-percentiel) is eerste uitkering in FPR altijd hoger of gelijk aan eerste uitkering in FTK. Bij een hogere dekkingsgraad is dit verschil groter

stap
 Samen
 voor de toekomst

12

10.5. Netto profijt

Netto profijt is het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg en is een wettelijke maat voor een evenwichtige belangenafweging bij overgang van het huidige toezichtkader (FTK) naar het nieuwe toezichtkader volgens de Wet toekomst pensioenen. Het netto profijt van de nieuwe pensioenregeling (FPR) wordt afgezet tegen het netto profijt van de huidige regeling (FTK).

Door het verschil ervan uit te drukken in een percentage van de waarde van de pensioenuitkeringen kan worden beschouwd hoeveel een deelnemer erop vooruit of achteruitgaat. Sociale partners hebben daarbij geoordeeld dat het netto profijt uitgaat van moeilijk te doorgronden berekeningen, die erg gevoelig zijn voor de aannames die gehanteerd worden, bijvoorbeeld in het kader van het beleggingsrendement. Sociale partners hebben daarom nadrukkelijk aangegeven de UPO-bedragen en vervangingsratio's belangrijker te vinden in de beoordeling van de Wtp-regeling en de transitie daar naartoe dan de netto profijt effecten.

- Het netto profijt is gelijk aan het verschil tussen de marktwaarde van de te toekomstige pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg. Omdat er geen sprake is van premie-inleg gaat het in dit geval alleen om de waarde van de uitkeringen. Het delta netto profijt effect is het verschil tussen het netto profijt van de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling, uitgedrukt in de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen van de huidige pensioenregeling.

- Hierbij worden alle toekomstige scenario's gewogen tot 1 kengetal. Er wordt hierbij uitgegaan van een risicovrije waardering: er wordt verondersteld dat het beleggen in aandelen niet meer rendement oplevert dan het beleggen in risicovrije producten. Delta netto profijt geeft daarmee inzicht in de herverdelingseffecten van de transitie.
- Deze vergelijking is in de onderstaande grafieken opgenomen voor de verschillende deelnemersgroepen en leeftijdsgroepen. Op individueel niveau kan de vergelijking anders uitpakken.

Het in de onderstaande grafieken getoonde verschil in netto profijt is het verschil tussen het netto profijt van de nieuwe pensioenregeling en het netto profijt van de huidige regeling, uitgedrukt in de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen van de huidige pensioenregeling. Op de x-as worden de leeftijden weergegeven en op de y-as het delta netto profijt van de nieuwe pensioenregeling ten opzichte van de huidige pensioenregeling. Delta netto profijt wordt weergegeven bij vier verschillende dekkingsgraden op het transitiemoment:

- Basis: Dekkingsgraad (blauw): 115%
- Een lagere dekkingsgraad (oranje): 105%
- Een hogere dekkingsgraad (grijs): 125%
- Een veel hogere dekkingsgraad (geel): 140%

Toelichting met betrekking tot slapers

Basisscenario: Dekkingsgraad 115% (blauw)

Voor jongere gewezen deelnemers (slapers) in het fonds is het delta netto profijt negatief². De rente in de q-set stijgt structureel waardoor in het FTK de indexatiezekerheid op lange termijn groot is. Deze indexatiezekerheid in het FTK van de uitkeringen die ver in de toekomst liggen, vertegenwoordigt een grote marktwaarde. Omdat deze zekerheid op lange termijn minder groot is in de FPR, is het netto profijt in de FPR lager. De indexatiezekerheid in het FTK wordt mede gedreven door de premie-inleg van de werkgevers/deelnemers die opbouwen. Het wegvallen van deze 'subsidie' bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zorgt ook voor een negatief netto profijt verschil. Voor de oudere gewezen deelnemers is het delta netto profijt iets hoger dan in het FTK. Hoe hoger de leeftijd, hoe minder er geprofiteerd kan worden van de bovengenoemde voordelen in het FTK, en hoe meer er geprofiteerd kan worden van het voordeel van de FPR:

Lagere buffers

Lagere dekkingsgraad: 105% (oranje)

Hier zien we dezelfde dynamiek als in het basisscenario. De FPR-resultaten zijn iets slechter omdat de pensioenvermogens op het transitiemoment niet meteen% verhoogd kunnen worden.

² Bij de verwachte vervangingsratio's en UPO-bedragen zagen we het omgekeerde beeld. Bij deze maatstaven speelt het rendement op zakelijke waarden een grote rol. Netto profijt berekeningen gaan uit van een risico-neutrale waardering waardoor een hogere allocatie naar zakelijke waarden geen voordeel oplevert.

Hogere dekkingsgraden: 125% (grijs) en 140% (geel)

Hier zien we dezelfde dynamiek als in het basisscenario. De FPR-resultaten zijn beter omdat de pensioenvermogens op het transitie-moment verhoogd worden. Anderzijds kan in het FTK de veronderstelde indexatieachterstand bij hogere dekkingsgraden deels ingehaald worden. Per saldo leidt een hogere dekkingsgraad op het transitie-moment tot een verbetering van het netto profijt in de FPR.

Toelichting met betrekking tot gepensioneerden

Basisscenario: Dekkingsgraad 115% (blauw)

Voor gepensioneerden is het delta netto profijt positief. Gepensioneerden profiteren van het voordeel van de FPR: Lagere buffers

- Op het transitie-moment worden de pensioenvermogens meteen verhoogd
- Bij goede rendementen kunnen uitkeringen verder verhoogd worden. Er hoeft niet eerst substantiële buffer opgebouwd te worden zoals in het FTK.

Lagere dekkingsgraad: 105% (oranje)

Het voordeel bij de FPR is kleiner omdat de pensioenvermogens op het transitie-moment niet meteen verhoogd kunnen worden.

Hogere dekkingsgraden: 125% (grijs) en 140% (geel)

Bij hogere dekkingsgraden zijn de FPR-resultaten beter omdat de pensioenvermogens op het transitie-moment meteen aanzienlijk verhoogd worden. Anderzijds kan in het FTK de veronderstelde indexatieachterstand bij hogere dekkingsgraden deels ingehaald worden. Per saldo leidt een hogere dekkingsgraad op het transitie-moment tot een verbetering van het netto profijt in de FPR. Het delta netto profijt is voor oudere gepensioneerden groter dan voor jongere gepensioneerden omdat de waarde van inhaalindexatie in het FTK voor oudere gepensioneerden lager is omdat ze minder lang te leven hebben.

Δ Netto profijt – uitkomsten alle deelnemers – impact DG

Δ Netto profijt slapers

Δ Netto profijt gepensioneerden

- Voor slapers en gepensioneerden leidt een hogere dekkinggraad tot een hogere delta netto profijt. Deze groepen profiteren van de hoge buffer die ze meekrijgen

Overzicht Δ netto profijt (maatmensen) (van FTK naar FPR) – impact DG

Overzicht Δ netto profijt maatmensen (slapers en gepensioneerden) voor dekkinggraad 105%, 115%, 125% en 140%

Van FTK naar FPR	28	33	38	43	48	53	58	63	68	73	78	83	88
DG 105%	-16.3%	-15.1%	-13.1%	-10.6%	-8.3%	-6.0%	-3.9%	-1.9%	-0.5%	0.0%	0.4%	0.7%	0.9%
DG 115%	-15.3%	-13.9%	-11.8%	-9.1%	-6.6%	-4.0%	-1.3%	1.4%	3.0%	3.6%	4.2%	4.6%	4.7%
DG 125%	-14.2%	-12.7%	-10.4%	-7.6%	-4.8%	-1.9%	1.4%	4.6%	6.0%	6.7%	7.3%	7.5%	7.3%
DG 140%	-13.2%	-11.5%	-9.0%	-5.9%	-2.9%	0.5%	4.4%	7.9%	8.4%	9.0%	9.3%	9.0%	8.2%

- Bij DG 105 komen net gepensioneerden negatief uit. Onder FPR ontvangen deze gepensioneerden bijna geen buffer en onder FTK gaat de DG naar de verwachting op termijn omhoog
- Slapers komen in vrijwel alle situaties uit op een negatief delta netto profijt (m.u.v. oudere slapers bij een hoge dekkinggraad, welke profiteren van initieel hogere buffer die ze meekrijgen). In FTK hebben slapers wel baat bij de relatief hoge premiemarge en daarnaast is risico in FPR voor slapers hoger dan in FTK
- Voor slapers en gepensioneerden leidt een hogere dekkinggraad tot een hoger delta netto profijt, omdat deze deelnemers al hun vermogen hebben opgebouwd en bij invaren verhoudingsgewijs veel kapitaal meekrijgen bij een hogere dekkinggraad

Overeenkomst Pensioenkring Eastman

Inleiding

Sociale partners (Werkgever & OR/vakorganisaties) van zowel Eastman als Synthomer hebben een principeovereenkomst bereikt over de overgang naar een contract onder de Wtp. Onderdeel daarvan is het voornemen tot invaren van de opgebouwde pensioenvermogens bij de Multi-client FPR Pensioenkring bij Stap (als collectief Pensioenkring Eastman). In beide organisaties wordt nu gewerkt aan het instemmingsverzoek en transitieplan en zal achterbanraadpleging plaatsvinden.

Alhoewel Eastman en Synthomer voor de toekomst beiden zelfstandige keuzes maken, dienen zij ten aanzien van het verleden afspraken te maken. Deze zijn zoals hierboven aangegeven nog onderhevig aan instemming van de achterban

In dit document leggen de organisaties Eastman en Synthomer de afspraken vast die zij met elkaar hebben gemaakt over het invaren van de pensioenvermogens in de multi-client FPR Pensioenkring van Stap (als collectief Pensioenkring Eastman).

Afspraken

Transitiedekkingsgraad

Eastman en Synthomer zijn met hun sociale partners overeengekomen dat de onderstaande afspraken gelden bij een minimale transitiedekkingsgraad van 105% en een maximale transitiedekkingsgraad van 140%. Bij een transitiedekkingsgraad buiten deze bandbreedte treden partijen met elkaar in overleg om de evenwichtigheid van de transitie opnieuw te beoordelen.

Transitiemoment en contractkeuze

De Pensioenkring Eastman zal per 1-1-2026 overgaan op het FPR-contract in een door Stap op te richten Multi-client FPR Pensioenkring.

Invaren en verdeling buffers

De pensioenvermogens worden ingevaren in deze Multi-client FPR Pensioenkring.

Bij het invaren worden de verplichte reserves gevormd voor het Minimum Vereist Eigen Vermogen (MVEV) en de voorziening Operationele Risico's (VOR). Voor elk van de reserves wordt 1% van het totale pensioenvermogen aangehouden.

Indien daarna nog vermogen vanuit de buffers verdeeld kan worden, zal afhankelijk van de dekkingsgraad allereerst tot een percentage van 5% een evenredige toekenning plaatsvinden naar alle actieve, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Deze evenredige toekenning zal plaatsvinden via een gerichte toebedeling.

Een eventueel resterend overschot zal vervolgens worden verdeeld volgens de standaardmethode met een spreidingstermijn van 10 jaar.

Collectieve uitkeringsfase met Risicodelingsreserve en spreiden van beleggingsresultaten

Partijen hebben gekozen voor een collectieve uitkeringsfase, een risicodelingsreserve en spreiding van beleggingsresultaten.

Deze geldt alleen voor variabele uitkeringen (vaste uitkeringen zijn vooralsnog niet mogelijk bij Stap, hiervoor kunnen deelnemers gebruik maken van een wettelijk shoprecht).

De collectieve uitkeringsfase betekent dat de (gewezen) deelnemer bij pensionering toetreedt tot een collectieve toedelingskring. Hierbij geldt voor alle pensioengerechtigden één verplichte lifecycle en dit resulteert in gelijke verhogingen of verlagingen voor alle pensioengerechtigden.

De risicodelingsreserve wordt gevormd door een initiële storting bij de transitie van 3% van de vermogens van reeds pensioengerechtigden. Bij toekomstige pensioneringen zal ook 3% van het pensioenvermogen van de desbetreffende (gewezen) deelnemer worden toegevoegd aan de risicodelingsreserve.

De risicodelingsreserve ontwikkelt zich op basis van de toevoegingen, onttrekkingen en het rendement dat op het vermogen in de reserve wordt behaald. Indien de reserve meer dan 5% van het totale pensioenvermogen van de gepensioneerden bedraagt, wordt het meerdere uitgedeeld aan de pensioengerechtigden naar rato van de persoonlijke pensioenvermogens van de pensioengerechtigden.

Per jaar wordt maximaal 25% van de risicodelingsreserve onttrokken om indien nodig de pensioenuitkeringen zo veel mogelijk te stabiliseren.

De beleggingsrendementen worden gespreid over 3 jaar. Hiermee wordt beoogd om de eventuele schokken als gevolg van positieve en negatieve (beleggings)rendementen te dempen.

Beleggingen en beleggingsrendementen

Deelnemers (niet-zijnde pensioengerechtigden) kunnen kiezen uit 5 lifecycles (nog aan te leveren door Stap).

Voor het projectierendement wordt de RTS zonder op- of afslag gehanteerd.

Verwerking afspraken in separate transitieplannen

Eastman en Synthomer zullen de inhoudelijke aspecten uit dit document tevens verwerken in hun Transitieplan dat zij aan Stap zullen opleveren.

10.7. Begrippenlijst

ALM-studie

ALM staat voor Asset Liability Management. Met een ALM-studie wordt inzicht gegeven in de gevoeligheid van de financiële gezondheid van een pensioenfonds. Er wordt gekeken naar de vermoedelijke toekomstige ontwikkelingen van de pensioenvermogens en de pensioenverplichtingen. Dit gebeurt aan de hand van verschillende economische scenario's. Er wordt hierbij onder andere gekeken naar effecten van wijzigingen van de pensioenregeling, het premiebeleid en het beleggingsbeleid.

Algemeen Pensioenfonds (APF)

Een APF is een pensioenfonds dat een of meerdere pensioenregelingen uitvoert. Het vermogen van de verschillende pensioenregelingen wordt afgescheiden aangehouden. Het voordeel van een APF is dat een aantal taken gezamenlijk kan worden uitgevoerd, zoals op het gebied van administratie, waardoor kosten beperkt kunnen worden. Een beperking van die kosten kan leiden tot een hogere pensioenuitkomst.

AOW

De AOW (Algemene Ouderdomswet) vormt de eerste pijler van het Nederlandse pensioenstelsel. Iedereen die Nederland woont of werkt, bouwt automatisch AOW op. Het is een basisinkomen om van rond te komen. De nieuwe regels voor pensioen hebben ook invloed op de AOW. Zo is op 1 januari 2020 de wet aangenomen die maakt dat de AOW-leeftijd minder snel stijgt.

Bedrag ineens

Afgesproken is dat in het vernieuwde stelsel, iedere deelnemer maximaal 10% van zijn pensioengeld in één keer mag opnemen. Dat mag zij/ hij doen op de pensioendatum. Dit wordt waarschijnlijk mogelijk vanaf 1 juli 2025. Dit is onderdeel van het wetsvoorstel 'Bedrag ineens, RVU en verlofsparen'.

Beschikbare premieregeling

Een beschikbare premieregeling is een pensioenregeling waarbij de pensioentoezegging een vaste premie is. Dit is in het arbeidsvoorwaardelijke proces vastgesteld. De premies worden belegd en vormen een pensioenkapitaal. Met dit kapitaal kan een deelnemer op de pensioendatum een pensioenuitkering aankopen. Dit kan een vaste pensioenuitkering zijn, maar sinds 2016 - door de Wet verbeterde premieregeling (Wvp) - kan er ook gekozen worden voor variabele pensioenuitkeringen.

Collectieve uitkeringsfase

De collectieve uitkeringsfase is een collectief van pensioengerechtigden dat samen risico's deelt in de uitkeringsfase. De pensioenuitvoerder belegt de gezamenlijke pensioenkapitalen van het uitkeringscollectief.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad van een pensioenfonds geeft aan hoeveel het vermogen het fonds in beheer heeft in verhouding tot het aantal pensioenuitkeringen waarin het moet voorzien. De dekkingsgraad geeft een indicatie of een pensioenfonds nu en in de toekomst de pensioenen kan betalen. De dekkingsgraad wordt berekend door alle bezittingen van het pensioenfonds op te tellen en vervolgens te delen door de pensioenverplichtingen (de pensioenaanspraken van alle deelnemers opgeteld). De dekkingsgraad wordt uitgedrukt in een percentage.

Doorsneesystematiek

Bij een doorsneesystematiek wordt voor alle actieve deelnemers hetzelfde premiepercentage betaald en de deelnemers krijgen voor iedere ingelegde euro aan premie onafhankelijk van leeftijd dezelfde pensioenopbouw. De kostprijs van de pensioenopbouw is voor ouderen hoger dan voor jongeren, doordat de inleg van jongere deelnemers veel langer kan renderen dan die van oudere deelnemers.

Dubbele transitie

Met dubbele transitie wordt bedoeld (1) het afschaffen doorsneesystematiek en (2) overgang op een nieuw pensioencontract inclusief invaren van de opgebouwde pensioenen.

Evenwichtige belangenafweging

De Pensioenwet (artikel 105) bepaalt dat alle (mede)beleidsbepalers binnen een pensioenfonds bij het nemen van besluiten ervoor moeten zorgen dat belanghebbenden zich op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

Dit betekent onder andere dat zij zich moeten verdiepen in de verschillende belangen, dat zij geen eenzijdige focus mogen hebben op een deelbelang, en dat bij de onderbouwing van besluiten transparant vastgelegd wordt hoe deze verschillende belangen zijn afgewogen.

Excedentregeling

Voor werknemers die meer verdienen dan het maximum pensioengevend salaris voor de basis pensioenregeling van EUR 55.000, wordt een excedentregeling worden aangeboden. Werknemers bouwen boven de EUR 55.000 extra pensioen op in een beschikbare premieregeling tot aan het fiscaal gefaciliteerde maximum.

Flexibele premieregeling (FPR)

Een van de twee contractvormen in het vernieuwde pensioenstelsel. Dit is de contractvorm die het meeste flexibiliteit en keuzevrijheid biedt. Zo heeft deze contractvorm meer individuele kenmerken zoals lifecycle beleggen en kan er gekozen worden voor een solidariteitsreserve.

Hoorrecht

Een vereniging van pensioengerechtigden die een substantieel aantal van de pensioengerechtigden bij het pensioenfonds vertegenwoordigt, wordt in de gelegenheid gesteld te worden 'gehoord', of schriftelijke inbreng te geven over het transitieplan. Dezelfde waarborg wordt ingevoerd voor een vereniging van gewezen deelnemers die een substantieel aantal van gewezen deelnemers bij het pensioenfonds vertegenwoordigt.

Indexatie

Indexatie wordt vaak gebruikt als er wordt gesproken over het verhogen van pensioenen. Het betekent dat het opgebouwde pensioen en de pensioenuitkering worden bij indexatie verhoogd in lijn met de prijsstijgingen in winkels en de ontwikkeling van de lonen.

Invaren

Invaren is het verhuizen van je pensioenrechten en aanspraken naar de nieuwe regeling. Bij de overstap naar het vernieuwde stelsel betekent het dat het opgebouwde pensioenvermogen wordt verdeeld in persoonlijk pensioenvermogen voor alle mensen die deelnemen aan de nieuwe regeling.

Invaarverzoek

Sociale partners doen een verzoek tot invaren aan het pensioenfonds. Het pensioenfonds besluit of zij uitvoering kan geven aan het invaarverzoek.

Implementatieplan

In het implementatieplan zet een pensioenuitvoerder uiteen:

- Hoe en wanneer de uitvoerder voorbereidingen treft voor de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling.
- Hoe deze invulling zal geven aan de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling.
- En de wijze waarop zal worden omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Het implementatieplan gaat onder meer in op de technische uitvoerbaarheid, de kosten en de risico's van de uitvoering van de pensioenregeling en de risicobeheersmaatregelen die getroffen worden.

Leeftijdscohort

Een leeftijdscohort is een groep mensen in een bepaald leeftijdsinterval, bijvoorbeeld 25-30 jaar, waarvoor dezelfde toedelingsregels gelden.

Lifecycle beleggen

Bij lifecycle beleggen heeft iedere leeftijd een andere beleggingsmix, met als vaste kenmerk dat het beleggingsrisico afneemt naarmate je ouder wordt. Jongeren kunnen meer risico lopen dan ouderen en beleggen daarom een groter percentage van hun vermogen.

Macro-langlevenrisico

Het macro-langlevenrisico is het risico dat de gemiddelde levensverwachting van iemand van jouw leeftijd sneller stijgt dan verwacht.

Micro-langlevenrisico

Het micro-langlevenrisico is het risico dat je ouder wordt dan op basis van de gemiddelde levensverwachting wordt verwacht.

Middelloonregeling

Bij de middelloonregeling wordt de jaarlijkse pensioenopbouw gebaseerd op het in dat jaar verdiende pensioengevend inkomen. In de meeste middelloonregelingen worden de opgebouwde aanspraken voorwaardelijk geïndexeerd, dat wil zeggen verhoogd met een loon- of prijsindex, onder voorbehoud van de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Multi Client Kring

Een collectiviteitkring bij een Algemeen Pensioenfonds waarin de pensioenregelingen van meerdere werkgever kunnen worden ondergebracht. Binnen de multi client kring kan door de bundeling van activiteiten schaalvoordeel worden behaald.

Netto profijt

Het netto profijt is het verschil tussen de waarde van de te verwachten toekomstige pensioenuitkeringen en de waarde van de toekomstige premie-inleg. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de opgebouwde pensioenaanspraken, maar ook naar de in de toekomst nog op te bouwen pensioenaanspraken.

Opbouwfase

De opbouwfase is de periode waarin je pensioen opbouwt. In Nederland wordt er gemiddeld zo'n 45 jaar pensioen opgebouwd. Het is de periode vanaf dat je start met werken totdat je met pensioen gaat.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is het deel van het salaris waarover (bij een werkgever) aanvullend pensioen wordt opgebouwd. De pensioengrondslag betreft het pensioengevend salaris, verminderd met de AOW-franchise. De AOW-franchise betreft het eerste deel van het salaris, waarover dus geen aanvullend pensioen via de werkgever wordt opgebouwd, omdat de AOWuitkering (via de overheid) voor dit deel reeds voorziet in de totale pensioenvoorziening van een werknemer.

Premieregeling

Een premieregeling wordt ook wel een DC-regeling (Defined Contribution) genoemd. Dit is een pensioenregeling waarbij alleen vastligt hoeveel de werkgever bijdraagt. De hoogte van de pensioenuitkering wordt sterk bepaald door het rendement. De pensioenregelingen in het vernieuwde pensioenstelsel, de Solidaire premieregeling en de Flexibele premieregeling zijn DC-regelingen.

Rentetermijnstructuur

Een rentetermijnstructuur is een grafiek die het verband weergeeft tussen enerzijds de looptijd van een vastrentende belegging en anderzijds de daarop te ontvangen marktrente. Een rentetermijnstructuur heeft vaak een stijgend verloop. Hoe langer iemand zijn/haar geld uitleent, hoe hoger de vergoeding is die door hem/haar wordt gevraagd.

Solidaire premieregeling (SPR)

Eén van de twee contractvormen in het vernieuwde pensioenstelsel. Dit is de meest solidaire contractvorm, met meer collectieve kenmerken (zoals een uniforme beleggingsmix) en minder keuzevrijheid. Ook omvat deze contractvorm standaard een solidariteitsreserve.

Staffel

Staffels zijn tabellen waarin - voor elke leeftijdsklasse - de maximale percentages beschikbare premie staan om pensioen op te bouwen.

Transitieplan

Het transitieplan vormt de basis voor de overstap naar een nieuwe pensioenregeling. Alle keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de transitie naar de nieuwe regeling moeten opgenomen worden in een transitieplan. In het plan moet duidelijk worden verantwoord waarom de transitie als geheel evenwichtig is.

Uitkeringsfase

De uitkeringsfase is de periode waarin het opgebouwde pensioen wordt uitgekeerd. De uitkeringsfase begint dus als je met pensioen gaat.

Wtp

Wet toekomst pensioenen

Variabel pensioen

Het bedrag dat de deelnemer krijgt staat niet vast, omdat hiermee wordt belegd. Het pensioen is afhankelijk van de beleggingsresultaten die de pensioenuitvoerder behaalt. Hierdoor kan het pensioen van de deelnemer zowel stijgen als dalen. Als de resultaten goed zijn, dan kan het pensioen omhoog. Afhankelijk van de prijsstijging kan het pensioen meestijgen met de prijzen, of zelfs meer. Als de resultaten tegenvallen, kan het pensioen lager uitvallen.

Vast pensioen

Het op pensioendatum opgebouwde kapitaal wordt omgezet in een vast pensioen. Het bedrag dat de deelnemer krijgt staat daarmee vast. De deelnemer weet daarmee vooraf waar hij aan toe is. De uitkering is niet afhankelijk van beleggingen. Dat betekent ook dat het pensioen niet wordt verhoogd en daarom niet meestijgt met de prijzen. Met hetzelfde pensioen kan steeds minder worden gekocht indien de prijzen stijgen.